

Töö ja Tervis

Sotsiaalpoliitiline kuukiri

Eesti Haigekassade Liidu ja Sotsiaalse Arengu Eesti Ühingu häälekandja

Nr. 6

Juuni 1934 a.

X aastakäik

Tellimise hind postiga:
aastas . . . 100 senti
6 kuu peale . 55 "
1 " " . 10 "
Välismaale aastas 150 s.

Ilmub kord kuus.
Talitus ja toim.: Tallinn, Lai tän. 38, k.4
Telefon 448-35.
Tellimisi võtavad vastu kõik haigekassad ja postiasutused.
Üksiknumber 10 senti.

Kuulutuste hinnad:
1 lhk. . . . . kr. 20.—
1/2 " . . . . . " 10.—
1/4—6.— ja 1/8 lhk. „ 3.—
Teksti ees—50% kallim

Rünnak haigekassadele.

Tallinna Ühise Haigekassa ja arstkonna vahekord.

Vahekord Tallinna Ühise Haigekassa ja arstkonna vahel on ebaloomulik juba umbes kuus aastat. Arstkond kangesti boikoteerib haigekassat. Kuid sellele vaatamata haigekassa tegutseb rahuloldavalt ja kassaliikmed on saanud oma arstiabi arstkonna boikoti peale vaatamata. Iga erapooletu kõrvaltvaataja peab tunnustama, et Tallinna Ühine Haigekassa on teinud edusamme. On asutatud rida ambulante, laboratoorium, hambaarstistikabinetti, Röntgeni ja elektriravi kabinetid, apteek jne.

Nüüd on peakoosolek otsustanud veel haigekassale maja osta, kuhu mahutada osa oma asutusi ja avab haigla, et omi liikmeid ravida veel paremini, kui seni.

Kuid see samm on haigekassa vastu mõnegi vaimukese välja kutsunud, nii arstide kui teiste asjasthuvitatute seas. Eriti on meie Saksa ringkonnad vihased haigekassa edusammude üle. Nii kirjutab K—r. „Revalsche Zeitungis“ 6. aprillil pika nutulaulu sellest, et omas majas minevat kulud suuremaks kui üürimajas, kuidas ebanormaalselt suur % minevat kassa valitsemisel ebaproduktiivseteks kuludeks ja kuidas haigekassa vabast arstivalikut ei andvat ja sellekohased ettepanekud toorelt olla tagasi lükanud, kuidas haigekassa apteegis tulla juba retsepti äraandmisega kaua oodata ja iga aspirini pulbri valmistamist oodata 2 tundi, kuna ei olevat peremeest jälle valvamas, kuna kerge vaevaga saavat erapteekidest rohtu kätte jne. Lõpuks minnakse

haigla avamise kavatsuse juurde ja leitakse, et haigekassa haigla ennast ära ei tasu ja see olla ainult eksperiment kassaliikmete rahaga. Haigemaja sisseseade maksvat sadatuhandeid kroone. Haigemaja asutamise kavatsus olla suur viga ja valitsus pidavat selle ekslise kavatsuse elluviimise ära keelama.

Veel selgemat keelt räägib sama K—r. „Revalsche Zeitungis“ 2. maist s. a., kus kirjutatakse sõnasõnalt järgmiselt:

„Kas parteiettevõtte või haigekassa?“

Tallinna Ühise Haigekassa juhatus on oma kavatsuse, suurt kinnisvara osta, läbi viinud ja kuulutab seda võitu hõisates sotsialistliku lehe „Rahva Sõna“ veergudel. Kuigi valitsus

selle plaani läbiviimiseks, milline mingil viisil haigekassa ülesannetele ja sihtidele ei vasta, keeldus andmast oma toetust, siiski ei ole seni kahjuks mitte midagi sündinud, et sellele iseloomulikule jäämusele õnnelikult möödunud vale-demokraatilisest ajast lõppu teha, ja haigekassat juhtida nendele ülesannetele, millisteks ta omal ajal asutati.

Et suure kinnisvara ostmise ja oma haigemaja asutamise kassaliikmetele mingil viisil soodustuseks ei ole, selle oleme juba varemalt kindlaks teinud. Nüüd, kus kindel on, et valitsus nõus ei ole soodustusi andma, on asjade olukord veel halvem. Haigla võlakoorimad on muretssetud ette aastakümneteks, veel enam ainelisi abinõusid peab ebaproduktiivsetele aladele juhtima, valitsemise kulud tõuse-

Raudteesõlm öösel.

vad mõotmatuseni; õigetele ülesannetele, tõelise kaugeteulatava arstlise abiandmise peale ei saa tulevikus kulutada enam neidki piiratuid summe, millised olid senini kasutada. Seda esialgset sihti ei arendata, küll aga saadakse kätte teine eesmärk, millest ei räägita, kuid milline on juba kaua aega haigekassa valitsemisaparaadi püüete ja terve tegevuse aluseks: teha haigekassat tugevaks tööriistaks ühe partei käes, mille kaudu võimalik oleks soovitud suunas survet avaldada.

Selle eesmärgi saavutamiseks peab ka maja ostmise rakendatama, on ju siis rohkem võimalusi organisatsioonil kindlama hoida ja rohkem pingutada, rohkem kui senini iga üksiku tegevust ja meelsust jälgida, rohkem seltsimehi juhatusse võtta. Kui juba suur aparaat on loodud, see aparaat on juba nüüdki väga suur, kui miljonilised varandused on kinni pandud, siis ei ole enam nii kerge jälle neid normaalolusid jalule seada, millised olid tõelised eesmärgid kassade asutamisel. Ärgu ustagu, et näiline massi enamus tööpoolest juhatuste taga seisab: näiline mass on ainult sildiks — teda talutatakse, teda tõugatakse, kuigi ta vahest ise usub ennast tõukaja olevat.

Et sarnased asjaolud võisid tekkida, et sarnast tegevust kannatati, selles ei ole midagi imestada meie viimaste aastate olukorra juures. Küll peab see aga võorastavalt mõjuma, et valitsus senini ei ole sellele teele asunud, et haigekassade seadusandluses põhjapanevaid muudusi algatada ja neid läbi viia. Ei ole mitte arvata, et tõeline olude paranemine võiks tulla senikaua, kuni terve haigekassa ehitus ei ole saanud sarnast struktuuri, mis tema tõelistele ülesannetele vastaks."

Nii meie pealinna Saksa lehe seisukoht. Oleme selle ära toonud sõnasõnalte selleks, et näidata, kui demagoogiliselt võidakse kirjutada.

Kuid ärgu arvata, et lepitati ainult kirjutamisega Saksa lehes. Mutitöö käis igas sihis. Saatkonnad käisid ministeeriume mööda ja sellel olid ka oma tulemused. 6. mail, Eesti Haigekassade Liidu kongressi ajal, tõi „Vaba Maa“ sõnumi, et haigekassade küsimus on olnud Vabariigi Valitsuses kõne all ja majandusministritele tehtud ülesandeks haigekassa valitsemist korraldavad seadused läbi vaadata.

Umbes 15. mai paiku tõid „Päevaleht“ ja teised lehed sõnumi, et Tallinna linnavalitsus palunud Vabariigi Valitsust ära keelata haigekassa haigla avamise ja kui seda praegused seadused ei võimalda, siis korraldada vastavate seaduste jõusse astumist enne kui haigla avatakse. Oma palvet põhjendab Tallinna linnavalitsus sellega, et olla haiglaid küllaldaselt olemas ja haigekassa haigla asutamisega saavat linn kahju.

Veel mõni päev edasi ja värskest ilmunud „Eesti Arst“ nr. 5, 1934. a. toob alljärgneva kirjutise:

„Soovitud Tallinna Ühise Haigekassa teenistusse astuvaile arstele. Tartu Eesti Arstide Seltsi juhatusele. Viimasel ajal on tulnud ette juhud, kus Tallinna Ühise Haigekassa teenistusse astuvad arstid esitavad haigekassale soovituskirjad Tartu ülikooli profesoreilt.

Kuna üldiselt teatav, et Tallinna Ühise Haigekassa poolt väljakuulutatavad arstikohad on kuulutatud boikoti alla Tallinna organiseeritud arstikonna poolt, siis Eesti Arstideseltside Liidu juhatuse palub Tartu Eesti Arstideseltsi juhatust astuda samme, et ülikooli õppejõud, kes seltsi liikmed, edaspidi ei annaks välja sarnaseid soovituskirje. 22. veebruaril 1934. Juhatuse nimel A. Lübek (allkiri) esimees. N. Sarv (allkiri) kirjatoimetaja.“

Nii siis, sõjakäik haigekassa kavatsuste vastu täiel rindel.

Et kõik eeltoodud haigekassade vastaste argumentid on otsitud ja demagoogilised, see tohiks igale lugejale isegi selge olla. Kuid siiski peame mõne asja juures peatama.

Tallinna Ühisele Haigekassale heidetakse ette vaba arstivaliku võimaluse puudumist. Kuid haigekassa 15 aasta aruandest on näha, et haigekassal on 24 arsti väga mitmelt erialalt.

Nurisejad vaadaku veidi ümber ja nähku ka seda, kui suur on vaba arstivaliku võimalus meie vabrikuhaigekassades, kus arstiabi andmine veel tööandjate käes. Vabrikuhaigekassadelt, kus kindel tööliste koosseis ja kuhu võetakse töölisel arstlise kontrolli kaudu, ei nõua meie härrad arstid laialdast vaba arstivaliku võimalust. Nende meelest näib vabriku ambulantsides, kus üks ehk kaks arsti olemas, asi kõige paremas korras olevat. Vähemalt ei ole kuulnud, et ükski meie arstide organisatsioonidest kunagi oleks julgenud vabrikandi poole pöörata vaba arstivaliku võimaldamise nõudega. Kuid Ühise Haigekassa, kellel tuleb tegeleda sadade ettevõtete töölistega ja hädaabitöölistega, keda võetakse tööle igasuguse arstlise kontrollita, kuhu võetakse tööle isegi invaliide, sama haigekassa peab arstide arvates suuteline olema täielist vaba arstivalikut võimaldama, mis ühtki piiramist ei tunne. Mõni haigekassa püüeb sellel teel, kuid tagajärg on haigekassa vaesenemine. Ärgu unustatagu, et haigekassa saab kassaliikmete ravimiseks ainult 2% palgast, mis meie praeguste palgaolude juures väga minimaalsed summad välja teeb. See olukord dikteerib ka haigekassale tema tegevuse suuna ja võimalused. Ei saa anda arstile tasuks krooni, kui ainult sent taskus.

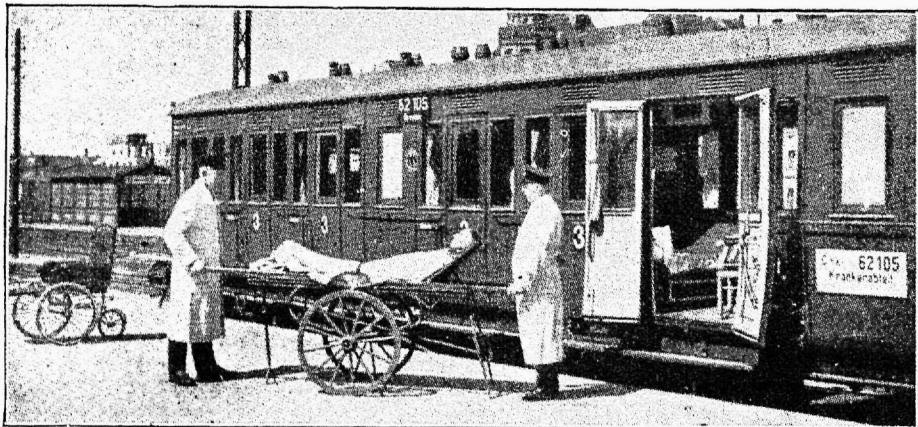
Haigekassa asutiste oma majja paigutamisel tulla kulud suuremad kui üürimajas. Järjekult majaomanikud annavad ruume üürile alla oma hinna. Nii siis on majaomanikud inimkonna heategijad, kes ainult armastuse pärast üürnikkude vastu neid oma majja elama võtavad. Uskugu seda muinasjuttu, kellel see võimalik!

Haigekassa juhatusele tehakse etteheidet, et tema olla toorelt (brutal) ignoreerinud katseid täielist vaba arstivalikut läbi viia. See olla põikpealine (verboekte) seisukoht ja tulla imestada seda järjekindlust, millega haigekassa seda läbi on viinud. Kõrvaltvaatajale näib, et see põikpealsus on küll arstikonna poolel, kes kuue aasta jooksul ei taha aru saada, et nende boikott ei ole põhjendatud ega õigustatud. Ja haigekassa juhatuse järjekindlus näib päris põhjendatud olevat.

Arstirohtude saamine olla suure ajakuluga seotud. Härra K—r. ärgu unustagu, et haigekassas on iga kassaliige haigekassa peremees, nii et ei saa juttugi olla mingist sihiliikust raskuse tegemisest kassaliikmele rohtude saamisel. Haigekassas ja selle asutustes tunneb ennast iga kassaliige peremehena ja paneb ennast sellena ka maksma. Nii ei saa olla mingit ametnikulist sörkimist (Beamtentrott), vaid isegi intensiivsem teenimine, kui üheski

2. maist, nagu oleks haigekassa juhatus kuidagi viisi seotud mõne parteiga, siis on see küll täiesti igasuguse aluseta ja tingitud tigidusest. Partei, millele haigekassa oma tegevuses toetub ja kelle heaks töötab, on haigekassa liikmeskond, iga üksiku liikme parteilise kuulu- vuse peale vaatamata. Aga väide partei teenistuses olekuks on demagoogiaks hea küll. Ja uskujaid leidub ka.

Kõigist haigekassa vastu ettetoodud väide-

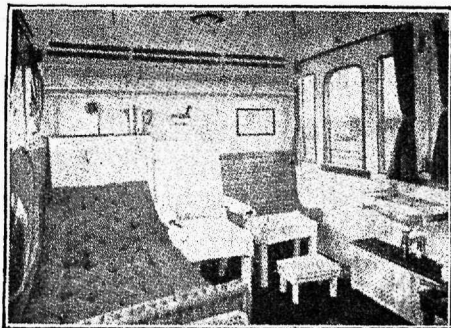
Haigete vagun väliselt.

Eesti Haigekassade Liit on pöördunud teedeministeeriumi poole, et mõnda vagunit kohandataks haigete transporteerimiseks. Praegu on haigete transport suurte raskustega seotud, kuna Eesti reisijate vagunite ehitus on sarnane, et neisse raskesti haige ehk vigasaanu aselamine on väga raske ja sageli haigele piinarikas. Et haiget võimalik oleks otse teed väljast vaguni paigutada, ilma vaguni esisest läbi- viimata, selleks on tarvilik küljeuks. Ka vagunil peaks olema eriline sissesead. Mõne vaguni haigete veoks ümberehitamine ei nõua kuigi suurt kulu. Eriti on säärase vagunite järgi tarvidus Narva—Tartu liinil, kus Virumaa tööstusraioonist õige sageli tuleb haigeid ja vigastatuid transporteerida Tartu ülikooli kliinikutesse.

Raudteevalitsus sellele haigekassade soovile vastu tulnud ei ole.

Mujal riikes on haigete vedu raudteel korraldatud.

Missugune haigete vagun ja ta uks küljelt on, seda näeme pildil.

Haigete vaguni sissesead.

eraasutuses. Härra K—r. olgu ometi otsekohene ja õelgu, et temal on kangesti kahju, et haigekassa apteegi iga-aastane 3—4 miljoni sendiline puhaskasu ei ole läinud apteekrite rikastamiseks, vaid see summa läheb kassaliikmete arstiabi peale. Apteegi puhaskasu võimaldabki maja ostu ja haigla avamise.

Väide, et haigekassa uue haigla sisseseadmine läheb maksma sadatuhandeid kroone, on ilmselt liialdatud. Seda oletatavat summat tuleb küll kümme korda vähendada, seda enam, et haigekassal on olemas oma Röntgeni kabinett, laboratoorium, elektriravi asutis, ambulantside sisseseaded jne.

Mis puutub „Revalsche Zeitung“ väitesse

test käib läbi punase joonena selline ilma- vaade, et kõikvõimas olgu üksik isik ja kõik kuulugu üksikule isikule, ühiskonnal ärgu olgu midagi.

Haigekassade suhtes peab asi siiski tei- siti olema!

Haigekassal on kohustuseks omi liikmeid ravida, seda võimalikult põhjalikult ja väikeste kuludega, mis on siis loomulik, kui avada omi raviasutisi. Kuid seda tahetakse haigekassale keelata, üksikute isikute isiklikest huvidest pärast. Tuleks olla järjekindel ja keelata ära oma elamiseks maja ehitamine, oma tarveks leiva küpsetamine ja isiklikeks tarvita- miseks piima saamiseks lehma ostmine, ka

omale saabaste parandamine ja kuuele nööri etteõhlemine. Siis oleks pilt täielik.

Ka Tallinna linnavalitsus on haigekassa haigla avamise vastu eitavale seisukohale asunud. Ja põhjenduseks on, et tulud jäävad saamata ja linn saab kahju. Tehtagu omale selgeks, mis on haigekassa ülesanne. Kas peab olema haigekassa linnale tuluallikaks? Nähtavasti arvatakse seda. Ega ei oleks muidu haigekassa haigete päevaraha linna haigemajas suurem, kui omal arvel ravimisel viibivatel linna kodanikkudel.

Mõni aasta tagasi avati Narva maanteele erahaigla. Siis ei olnud kihku ega kahku sellest kuulda, et linn kahju saab. Eraselts võis asutada haiglat isiklise kasusaamise sihiga, — siis oli asi korras. Kuid nüüd, kus töötava

rahvakihi tervishoiu huvides on vajalikuks peetud haiglat asutama hakata, nüüd leitakse, et linn saab kahju. Kui juba takistusi teha, siis nõutagu juba linnavalitsusele monopol haigemaja avamiseks, siis oleks pilt selge.

Kõigist eeltoodust tohiks haigekassade tegelastele ja liikmeskonnale vastuvaidlemata selge olla, et sõpru on vähe, kuid vaenlasi palju. Ja vaenlasi sellepärast, et haigekassad omi viimaseid sente ei veereta arstkonna ja apteekrite taskutesse. Kuid need vaenuvaldused peaksid haigekassade tegelasi ergutama veel innukamale tööle laialiste kassaliikmete huvide rahuldamiseks, selleks väljaarendades oma laia raviasutuste võrku. Küll jäävad siis ära ka igasugused väiklased urgitemised haigekassade kallal. K. L.

Haigekassade õiguste valvel.

Haigekassade kongressi ajal ilmus „V. Maas“ sõnum, et kavatsusel olevat haigekassade ümberkorraldus. See sõnum tuli haigekassade tegelastele üllatusena. Olid ju haigekassad tegutsenud rahuloldavalt ja oma raskeid ülesandeid teostanud ka kriisiaastail, kus tööpalkade languse ja tööpuuduse tõttu sissetulekud vähenesid ja väljaminekud kasvasid. Vahepeal on haigekassade kohustusedki aina kasvanud — osa õnnetuskindlustuse ühisuste ülesandeid on seletatud haigekassade õlgadele. Ravitasu pole vähenenud, kuid arstimate hinda on tunduvalt tõstetud. On ka selge, et mida raskem on haigekassaosaliste aineoline olukord, seda enam on haigestumisi. Kuid tänu asjalikule ja innukale tööle, haigekassad on suutnud seni raskusi ära võita. Nende tegevus on piirdunud seaduste ja määrustega näidatud ülesannetega. Pole olnud mingeid erilisi väärnähteid, pole olnud mingeid kõrvalekaldumisi, tegevuseta olekut, saamatust või jälle seadusevastast sihtide taotlemist, mis põhjustaks haigekassade korralduse ümbermuutmist. Kõik on sündinud õiges suunas ja seaduse piires: on tehtud ainult tõsisest tööd rahva tervishoiu ja haigete abistamise alal.

Et selgusele saada, mis õieti kavatakse, mida on oodata, otsustas Eesti Haigekassade Liidu juhatus oma esindajate kaudu pöörduda riigivanema ja vastavate ametkondade poole. Selleks volitati Liidu esimeest K. Lukki ja sekretäri L. Johansonit.

Teisipäeval, 8. mail käisid K. Lukk ja L. Johanson majandusministri K. Selteri, teedeministri O. Sternbecki ja hariduse- ja sotsiaalministri N. Kannu jutul.

Selgus, et haigekassade peale olevat kaevatud, on käinud arstide delegatsioon kõnelemas Tallinna ühise haigekassa majaostu vastu, on kõneldud ka lahkkelidest haigekassades. Haigekassades ei olevat ettevõtjatel esitust, kuigi sinna maksavad, samuti peaks ka riigil kontrolli võimalus olema.

Ümberkorralduse küsimust on valitsuses möödaminnes kaalutud ja kui vastavad kavad juba valmis, siis lubas majandusminister sellega ka haigekassade liidu esindajaid tutvustada.

E. H. Liidu esindajad näitasid, et haigekassad, kes juba üle 20 aasta tegutsenud, on ka Eesti iseseisvuse päevil, 16 aastat rahuloldavalt töötanud. Tõsi, osa arstkonnast ei suhtu haigekassadesse heatahtlikult. See on aga arusaamatus. Kui osa arstkonnast arvab, et haigekassad oma ravikorraldusega neile kahjulikud on, siis eksivad. On selge, et suur osa neist, kes nüüd haiguse puhul haigekassa kaudu ravi osaliseks saavad, pöörduksid ise, ilma haigekassata, arsti poole alles siis, kui viimane häda käes, sageli siis, kui see juba hilja on. Tõsised arstid ei eita haigekassade kui rahvatervishoiuasutiste suurt tähtsust.

Haigekassasid, kus kassaosaliste omavalitsus, on korralikult juhitud. Kassaosalisteks ei ole mitte ainult töö-

lised, vaid ka ettevõtete teenijad, ühes arvatud juhtiv personal. Haigekassa volinike keskel on küllalt neid kassasalisid, kes kuuluvad ettevõtete administratsiooni hulka. Neid on ka haigekassade juhatustes ja revisjonikomisjonides, sageli isegi enamuses. Peale selle on ettevõtete valdajail õigus liikmena revisjonikomisjoni astuda, või sinna oma esindajat valida. Revisjonikomisjoni liikmetel on haigekassa juhatuse koosolekul, kui ka peakoosolekul nõuandev hääl.

Ka on riiklik kontroll haigekassades küllalt tugev. Haigekassasid võivad revideerida tööinspektorid kinnitusameti otsusel, aga ka oma äranägemise järele.

Peakoosoleku poolt vastu võetud määrused ja otsused, aruanded ja eelarved vaadatakse läbi tööinspektorite poolt, kes on kinnitusametis aruandjaks. Lubatagu ka edaspidi haigekassadel oma tööd senistel alustel jätkata.

Hariduse- ja sotsiaalministriga kõneldi ka haigekassa teenijate pensioniseaduse alla arvamise, mida minister lubas pooldada.

Haigekassade valitsemise ümberkorraldamise küsimuses käisid Liidu esimees *K. Luik* ja sekretär *L. Johanson*

15. mail riigivanema *K. Pätsu* jutul, kus selgus, et on tähelepanu juhitud ka haigekassade tagavarakapitalidele, mis olevat liig suured, nii et hakatakse nendega maju ostma.

Liidu esindajad näitasid, et tagavarakapitalid on haigekassale tarvilikud, nad ei olegi suured, seadus nõuab, et sinna arvatakse 5—10% liikme- ja juurdemaksudest. Tagavarakapitalid on kindlustuseks, et haigekassad taudide ja muude raskuste puhul suudaksid oma ülesandeid täita. Tagavarakapitalid hoitakse hariduse- ja sotsiaalministeeriumi ja majandusministeeriumi poolt näidatud pankades ja nende summade kasutamise kord on põhikirjas ja seaduses ette nähtud. Tagavarakapitalidest on mõnel haigekassal pankade kokkuvarisemisega osa kaotsi läinud. Tallinna Ühine Haigekassa on maja ostnud, et selle läbi kulused ravialal kokku hoida. Arstiaimaksu protsent on seevõrd väike, et haigekassad, kes kassaliikmeid ravivad, peavad arvestama iga kokkuhoiu võimalusega.

Puudutati ka haiguskindlustuse ulatuse laiendamise võimalusi.

Riigivanem suhtus eriti majateenijate haiguskindlustusesse pooldavalt, samuti pidas tarvilikuks ka põllutööliste õnnetuskindlustust.

Eesti Haigekassade Liidu tegevus 1933. a.

E. H. Liidu esimees K. Luik.

(E. Haigekassade Liidu XII kongressil antud ülevaade.)

Lugupeetud kongressi saadikud!

Haigekassade Liidu juhatuse on püüdnud teostada neid ülesandeid, mis Liidu põhikirjas ette nähtud Liidu ülesannetena ja samuti täitnud need ülesanded, mis juhatusele tehtud Liidu kongressi poolt. Peale selle on Liidu juhatuse pidanud silmas kõiki avaliku elu avaldusi, mis puudutavad haigekassade tegevust otseselt või kaudselt ja nendele reageerinud.

1) Juba aastaid on mõnede ringkondade poolt rõhutatud, nagu oleks meil sotsiaalseadusandlusega liiale mindud. On rõhutatud eraalgatuse toetuse vajadust ühiskondlike asutuste arvel. Möödunud aastal jõuti sellega nii kaugemale, et asuti vaenutele haigekassade õiguste vastu vabamüügi apteekide avada, mille õigus oli haigekassadel 1924. a. alates. Apteegiomanikkude huvides esitati tervishoiu peavalitsuse poolt vabamüügi apteekide sea-

duse muutmise seadus, mille sihiks oli võtta haigekassadelt õigus vabamüügi apteekide avada. Selle eelnõu seaduseks saamise vastu on Liidu juhatuse võidelnud kõigi abinõudega.

Haigekassade vabamüügi apteegi õiguse kaitseks astus Liit niipea, kui selle õiguse ärvõtmise kavatsus teatavaks sai, vastavaid samme. Esitas märgukirja haridussotsiaalministeeriumile ja hiljem riigikogu rühmadele (tekst vaata „T. ja T.“ nr. 11.) asjalikkude põhjendustega. Liidu esitajad kõnelesid isiklikult haridussotsiaalministriga ja tervishoiu peavalitsuse juhatajaga. Läks korda seaduse käiku ajutiseks seisma panna. Kuid tervishoiu peavalitsuse seisukoht leidis seadusega vastuvõtmist ja haigekassadel on käesoleval ajal õigus vaid haigekassa apteekide avamiseks oma liigetele, kui neid on 5000 isikut, kuna senised vabamüügi apteegid (Tallinn, Narva, Hiiumäe) püsima jäävad.

2) Avalikkudel töödel töötavate isikute haiguskindlustuse alt väljajätmise sihiga esitas vabariigi valitsus 23. aug. Tööstuslise tööseaduse § 258 muutmise seaduse, mille järele oleks kuulunud Vabariigi Valitsuse võimkonda avalikkudel töödel töötavate isikute haiguskindlustuse alla kuuluvuse otsustamine.

Haigekassade Liidu kongressi seisukoht avalikkudel töödel töötavate isikute haiguskindlustuse alla kuuluvuse asjas oli jaatav, kuid seda teatavatel tingimustel. Tingimuseks oli, et T. T. S. § 304 märgitud 18 rubla ümber hinnataks eesti rahaüksuse peale. Selleks Haigekassade Liit esitas haridussotsiaalministeeriumile kirjaliku ettepaneku, et tööstuslise tööseadustiku § 304 märgitud „18 rubla“ ümberhinnataks Eesti rahaüksuse peale. Samas asjas käidi ka haridussotsiaalministri jutul, kus paluti, et härra minister seda ettepanekut toetaks, mis looks haigekassadele kindlama aluse, seda enam, et tööpalgad liiga väikesed ja 2% palgast ei kata kassaliikmetele arstiabi andmise tegelike kulused. Kohalolev töökaits ja sotsiaalkindlustuse direktor härra J. Sonin arvas haigekassade palve selles asjas põhjendatud olevat, kuna kriisi tõttu on haigekassade seisukord väga raskeks muutunud, mitte ainult meil, vaid ka mujal. Minister härra N. Kann arvas, et tööstuslise tööseadustiku § 304 muutmise üksikult vaevalt läbiviidav on. Kuid § 258 muutmise ühiselt oleks selle läbimiseks riigikogus enam välja-vaateid.

Liidu seisukohta T. T. S. §§ 258 ja 304 muutmise asjas kaitses 31. X. riigikogu sotsiaalkomisjonis Liidu esimees K. Lukk.

Eelnõu, millega taheti osa töölisi sotsiaalkindlustuse alt välja jätta, lükatigi tagasi. Ühes sellega jäi ka E. H. Liidu juhatus ettepanek T. T. S. § 304 muutmise asjas tagajärjeta.

3) Avalikkudel töödel töötavatele isikutele arstiabi korraldamisel haigekassadele tekkivatele majanduslikele raskustele juhtis Liidu juhatus Vabariigi Valitsuse tähelepanu ja palus avalikkudel töödel töötavate kassaliikmete arstiabi maksetavat toetusraha suurendada.

Suurendust ei saadud. Kuid senine toetus hoiti alal. Valitsuse poolt makseti hädaabitoetuste kindlustamiseks toetust meeste pealt 3 senti ja naistelt 4 senti tööpäevas.

Hiljem asuti haigekassadelt, näiteks Narvas, osa toetusest, mis maksetud erakorralisest fondist, tagasi nõudma. Liidu esitaja selgitas küsimust hasomimis ja teemina. Selle selgituse tulemuseks oli, et summade tagasi nõudmist ei loobuti.

4) Rohureseptide väljaandmise asjus. Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse ringkirjaga 17. jaan. s. a., nr. 41575 keelati apteekidele välja anda haigekassadele arvete tõenduseks rohureseptide ehk nende teisendeid. Selle ringkirja muutmiseks E. H. Liidu juhatus esitas 14. III. hariduse- ja sotsiaalministeeriumile palve, milles paluti tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse ringkirja 17. jaan. s. a., nr. 41575 haigekassadesse puutuv osas tühistada. 26. mail käisid Liidu juhatus esimees K. Lukk ühes juhatusse liikme V. Luksepaga ringkirja muutmise asjus isiklikult läbirääkimas tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktori A. Mõtte juures.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus kirjaga 17. VI. s. a. teatas Liidule järgmist:

„Eestima Haigekassade Liidu juhatusesele. Silmas pidades Teie esindajatega läbirääkimist ja nendelt suulistest seletustest saamist, tervishoiu- ja hoolekandevalitsus teatab, et tema poolt takistusi ei ole retseptide väljaandmiseks arvete juurde apteekidest, kui retseptid antakse apteekidesse kahes ühesuguses eksemplaris, millest üks on määratud apteeki täitmiseks ja teine arvega kaasaandmiseks. Mis aga puutub arvete kontrolli ühes retseptidega, siis tuleb retseptide läbivaatamine ja arvetega võrdlemine anda tervishoiupersonaali kuuluvate isikute, arstide ja rohuteadlaste, kätte, kes on tervishoiupersonaali kutsetegevuse seadusega (R. T. 24 — 1932) kohustatud hoidma haigete saladusi. Nende nimed tulevad teatada tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele tähendusega, millise haigekassa usaldusmeheks, arvete juurde antud retseptide kontrollimisel, keegi on määratud.

Sellest kirjast, peale usaldusmeeste määramist ja teatamist, on Haigekassade Liit õigustatud teatama asjast huvitatud apteekidele.

Järelikult on Liidu sammude tagajärjel haigekassadel siiski võimalus saada rohuretseptide kontrollimiseks.

5) Haigekassade Liidu esindaja statistika nõukogus. K. Pätsum valitsuse poolt moodustati statistika keskbüroo nõukogu ümber. Anti esindus E. Haigekassade Liidule ja E. Töölisühingute Keskliidule.

Nõukogu uue koosseisu esimene koosolek oli 22. juunil. E. H. Liidu esindajana võttis kahest nõukogu koosolekust osa L. Johanson.

6) Narva Ühise Haigekassa algatusel käis Liidu esimees K. Lukk 28. juulil vann. adv. N. Teissi ja maksudevalitsuse direktori H. Kukke juures selgitamas tööandjate poolt maksudevalitsusele antavatest palga teadaannetest (vorm nr. 4) haigekassale ärakirjade väljaandmise küsimust, millised vajalikud äravaratud palgasummade selgitamiseks. Adv. N. Teiss, samuti maksudevalitsuse direktor asusid seisukohale, et ka tööandjate poolt väljamaksetud palkade kohta maksuametile antavaid teadaandeid tuleb salajaseks pidada, mida ei või välja anda igale soovijale. Kuid maksudevalitsuse direktor lubas küsimust veel selgitada oma juriskonsultide kaudu. Hiljem sai Liit maksudevalitsuselt kirjaliku teadaande, et need teated on salajased ja neid haigekassadele välja ei anta.

7) Haigete transporteerimise asjus pööras Liit teedeministeeriumi poole palvega, et reisisajate rongides oleks ühelgi klassivagunil üks sissekäik külje pealt, kust võiks vagunisse paigutada haigeid ja õnnetujuhuste puhul raskesti vigastatud haigemajja transporteerimiseks.

Palve tulemusi ei annud.

8) Liit pööras ka ministeeriumi poole, et ülikooli kliinikutes päevaraha vähendataks. Käesoleva aasta 1. aprillist alates alandati päevaraha 25 senti võrra. Taagepera sanatooriumi päevaraha vähendati juba 1933. a. suvel.

9) 1933. aastal läbiviidud rahavääringu ümberhindamise tulemusena tõsteti 1933. aasta keskpaigal käsikaubana antavate arstimate hinda 20—30% võrra. Raha vääringu

ümberhindamise tagajärjel võeti ette 1933. a. lõpul apteekide rohu hinnakirja revideerimise selle kõrgendamise sihis.

Kui arstirohtude hindade tõstmise küsimuse kavatsus teatavaks sai, käisid Liidu esitajad K. Lukk ja V. Luksepp haridus- ja sotsiaalministri jutul, juhtides tähelepanu sellele, missuguseid raskusi toob arstirohtude kallinemine haigekassadele ja kehvalede kodanikkudele. Härra minister lubas piirduda hädatarvilikuga.

Rohtude hinnakirja muudeti siiski kõrgendamise sihis.

10) Liidu juhatus esines teedeministeeriumile ettepanekuga, et postimäärustiku §§ 623 ja 624 täiendataks, millega oleks haigekassadel õigus tarvitusele võtta posti raharaamatu sarnasel kujul, nagu see tarvitusel omavalitsuse-asutustel. Selles asjas saadi vastus, milles teatatakse, et kuna postivalitsus postimäärustiku §§ 623 ja 624 laiendamist soovitavaks ei pea, isegi kavatses seda korda tulevikus äramuutmisele ette panna, siis ei saa teedeministeerium palvet täita.

11) Riigi tervishoiu nõukogust Liidu esitajale osavõtmiseks esitati 7. XI. haridusministeeriumile märgukiri ja räägiti isiklikult tervishoiu peavalitsuse juhatajaga. Saadud vastuses teatati, et nõukogu liigete arv on isegi liiga suur ja sellepärast ei saa E. H. Liidule anda kohta nõukogus, kuid Liidu esitajat võib vastava küsimuse arutamisele kutsuda, ilma et ta koosseisus oleks.

12) Kinnitusalameti otsusega likvideeriti Tallinna Sadamaööliste Ametiühisuse Haigekassa, mis oli vabatahtlik asutus.

Liidu esitaja astus samme sadamatöölise haiguskindlustuse seaduse alla arvamiseks. Selles asjas oli läbirääkimisi kutseühingute keskliidu esitajaga. Sealtpoolt loodeti sadamatööde korraldamise seadusele, mis ka Keskliidu poolt ministeeriumile, hiljem riigikogule esitati, kuid vastuvõtmata jäi.

13) Kongressi poolt vastuvõetud Haigekassade Liidu uus põhikiri, mis mitu aastat mitmesuguste takistuste tõttu oli registreerimata, on 1933. aastal registreeritud.

14) 7. septembril võtsid osa hariduse- ja sotsiaalministeeriumis peetud nõupidamisest E. H. Liidu esindajatena K. Lukk ja V. Luksepp. Päevakorras oli: 1) Haigekassade aruannete revideerimise küsimus kooskõlas Eesti-Läti statistikute konverentsi otsustega; 2) Läti-Eesti haigekassade tegelaste kontakti loomise küsimus (riialaste algatusel).

Samal koosolekul valiti haigekassade esindajad haigekassade aastaaruande väljatöötamise komisjoni.

15) Haigekassade aruannete uued vormid. Liidu esitaja võttis komisjoni tööst osa ja kaitses haigekassade seisukohti. „Töö ja Tervises“ arvustas uut aruande kava Liidu juhatuse liige V. Luksepp. Kinnitusrõukogu koosolekul vaidlesid Liidu esitajad kava vastu ja tegid ettepaneku selle kava vastuvõtmist jätta edaspidiseks, kuni sellega on tutvunud. Kuid kinnitusrõukogu enamusega pandi uus aastaaruande vorm maksma 1. jaan. 1934. a. alates.

16) Kinnitusrõukogu koosolekute eel on

E. H. Liit korraldanud tööliste esindajatest kinnitusrõukogu liikmete koosolekuid, et päevakorras olevaid küsimusi läbi arutada ja nende kohta seisukohta võtta.

17) 16. septembril oli kinnitusrõukogus arutusele riigi sadamatehaste kinnitusrõukogu alla arvamine. Ministeeriumi seisukoht oli alguses eitav. Liidu esitajate algatusel kutsuti koosolekule adv. Teiss, kes andis küsimuse kohta seletust. Lõpuks võeti vastu Liidu esitaja ettepanek, mille järgi ka riigi sadamatehased arvatakse tööliste õnnetuse vastu kindlustamise seaduse alla. See otsus oli tähtis Tallinna Ühisele Haigekassale, kelle huvisid Liidu esitajad kaitsesid, selle peale vaatamata, et see haigekassa ei kuulu Haigekassade Liitu.

18) Haigekassade Liidu ettepanekul muudeti Vene kinnitusrõukogu poolt 1913. aastal maksmapandud arstiabi määrusega, millise täitmise osutus haigekassadele koormavaks.

19) Haigekassade Liidu juhatus pööras ettepanekuga „Radio Ringhäälingu“ poole, korraldada raadio-loenguid sotsiaalkindlustusse puutuvate küsimuste üle. Ettepanekule tuldi vastu ja mõned loengud on ka aset leidnud.

20) 1933. aastal lahkus kahjuks Haigekassade Liidust Kunda tsemendivabriku haigekassa — põhjusi teatamata.

21) Sammud selleks, et kõik haigekassad astuks Haigekassade Liitu. 11. juunil käis L. Johanson Liidu esindajana Pärnu ühishaigekassa volinikkude peakoosolekul. Oli arutus Liidust uuesti osavõtu küsimus, mis aga veel lahtiseks jäi.

27. sept. käis V. Luksepp Narva linakeramise manufaktuuri haigekassa volinikkude koosolekul, selle sihiga, et see haigekassa uuesti Liitu astuks. Käik tagajärgi ei annud.

Peeti läbirääkimisi Tallinna Ühise Haigekassa juhtivate tegelastega Haigekassade Liitu astumise asjas. Nende poolt suhtuti Liitu astumisele heatahtlikult. Detsembrikuul esitas Liit Tallinna Ühise Haigekassale kirjaliku ettepaneku Liitu astumiseks, milles kõik Tallinna Ühise Haigekassa emale jäämise põhjused selgitati. Kuid Tallinna Ühise Haigekassa juhatus pidas veel varajaseks Liitu astumise küsimust volinikkude peakoosolekule viia.

Peeti kirjavahetust Liidust emale jäänud Valga Üldhaigekassaga, kus selgitati mõtete lahkuminekuid. Valga Üldhaigekassa on otsustanud 1. juulist 1934. a. alates uuesti Liitu astuda.

Ka pöördus Liit kirjalikult haigekassade poole põhjuste selgitamiseks, miks nad ühistööst osa ei võta. Ka siin polnud tulemusi. Samuti paluti haigekassasid, et nad toetaksid „Töö ja Tervist“ kaastööga ning levitamisega, samuti levitaksid E. H. Liidu kirjandust.

22) Otsustati saata Liidu esitaja haigekassade peakoosolekuile, kui selleks soovi avaldatakse. Seda ettepanekut ei ole kasutatud.

23) Haigekassade juubelid. Kohtla-Järve Haigekassa 10-aasta juubeli puhul anti välja „Töö ja Tervise“ erinumbrer. Liidu esindaja võttis osa selle sündmuse puhul korraldatud aktusest.

24) Loenguid on 1933. aastal peetud: L. Johanson:

15. jaan. Võrus: Töökaitse ja sotsiaalkindlustus.

22. jaan. Kohtla-Järvel. Sama aine. Haigekassa korraldusel näidati Kohtla-Järvel samal koosolekul kinofilmil Kasaritsa ja Peipsi järve süvendustöödest.

29. jaan. Tartu Tervishoiu Muuseumis: Sotsiaalkindlustus ja rahva tervishoid. Osavõtjaid 600.

9. apr. Türi Ühishaigekassa kutseti: Töö- ja sotsiaalk. Osavõtjaid 300.

9. mail A./s. „Kütte-Jõud“. Sama aine.

12. ja 13. aug. Haapsalus samal teemil.

12. aug. oli Haapsalus Dr. Tease loengud tiisikuse, nakkushaiguste ja suguhaiguste üle.

20. aug. oli L. Johanson loeng Paide rae-kojas töökaitse ja sotsiaalk. üle. Kuulajaid 70.

3. sept. L. Johanson loeng Hiiu-Kärdlas, rahvamajas. Kuulajaid 36.

16. sept. ja 17. sept. olid Kunda rahvamajas Liidu loengud: Dr. Schmidt kõneles tervishoiust ja L. Johanson sotsiaalkindlustusest.

Arstiteaduslised loengud Viljandis — Dr. Kook.

Töökaitse üle A. Veidenbaum.

Arstiteaduslised loengud, arvult 7, peeti Tartus ja mujal.

25) „Töö ja Tervis“ ilmus endiselt E. Haigekassade Liidu ja sotsiaalse arengu Eesti Ühingu häälekandjana. Siin kohal tuleb ära märkida, et „Töö ja Tervis“ on juba kümme aastat ilmunud, mida tuleb pidada küllalt rahuldavaks tulemuseks meie oludes.

Sotsiaalse arengu Eesti ühing toetas kuukirja nii kaastööga, kui ka toetusega — 420 kr. Riigilt saadi toetust 1000 kr.

Vaatamata käripimistele, läks Liidul korda ka tänava saada toetust riigicelarve korras „Töö ja Tervise“ väljaandmiseks 1000 kr.

Sotsiaalse Arengu Eesti Ühingu peakoosolek, mis hiljuti ära peeti, võttis ka tänava oma celarvesse toetuse „Töö ja Tervisele“.

On heameel märkida, et Sotsiaalse Arengu Eesti Ühingu ümber on koondunud rida nimekaid avalikke tegelasi ja kõrgemaid riigiteenijaid, kes huvi tunnevad sotsiaalküsimuste vastu. Meie soovime sellele ühingule ta edaspidises töös Eesti sotsiaalkindlustuse söödismail tahet, jõudu ja kordaminekut.

Sotsiaalse Arengu Ühingu õilsatele sihtidele peaksid kaasa tundma kõik haigekassade, aga ka õnnetuskindlustuse asutuste tegelased. Kahjuks osa vaid piirdub oma bürookraatlike ülesannete täitmisega, ilma et neil huvi jatkaks sotsiaalse arengu vastu.

Eesti haigekassade asjaajajailt on õigus nõuda peale ametkohuste täitmise just ka kaastööd ja koostööd sotsiaalkindlustuse eest võitlemise alal. Siin ei tohi tahte- ja huvipuudus põhjustada selle teostamata jätmist, mida palgatenijate huvides teha tarvis oleks.

Haigekassa asjaajaja peab olema spets omal alal, aga ka — sotsiaalkindlustuse avalik tegelane, pioneer ja eestvõitleja. Ainult siis, kui innu ja armastusega kõik haigekassade teenistuses seisvad isikud, aga just ka juhatusel liikmed ja volinikud sotsiaalkindlustuse alal ühistööst osa võtavad, võime loota suuremaid ja tähtsamaid tagajärgi.

Kahjuks on aga veel haigekassasid, kus just asjaajajad on need, kes alatasa vahelduvaile juhatusliigetele sisendavad loidust ja eemalhoidu Liidu vastu. See kurb nähe peab kaduma. Haigekassa hingeks on asjaajaja. See hing peab elav olema. Asjaajaja ei tohi haigekassas olla tuimaks soolaks.

Meie näeme, et seal, kus tegelased huvi tunnevad sotsiaalkindlustuse vastu, suundavad nad ka väikestes oludes palju ära teha. Võtame näiteks kas või Narva kalevivabriku haigekassa, kes tänu ta tegelaste arusaamisele on suutnud oma liigetele anda paremaid toetusi kui näiteks Tallinna Ühishaigekassa. Narva kalevivabriku haigekassa on ka üks neist vähestest Eesti haigekassadest, kes suvel avavad oma liigetele ja perekonnaliigetele — suvekolonii, millel haigestumiste arvu vähendamiseks suur tähtsus on.

26) Liidu esitaja astus samme, et Türi linnavalitsus tasuks Türi haigekassale võlgneva summa kr. 372.80.

27) Haigekassade Liit on pidanud 1933. aastal:

- a) Kongresse . . . . . 1 29. ja 30. apr. 50 osavõtjaga.
- b) Nõukogu koosolekuid 1
- c) Juhatusel koosolekuid 6
- d) Nõupidamisi . . . . . 2 28. apr., osavõtj. 30, 11. ja 12. nov.

28. aprillil ärapeetud nõupidamisel tuli pikemale arutusele haigekassade sisemine asjaajamise kord ühenduses tööinspektor Veidenbntum'i poolt Liidule esitatud Haigekassade asjaajamise kavaga.

11. ja 12. novembril ärapeetud nõupidamisel oli päevakorras tähtsamaks punktiks arstiabi korraldus haigekassades.

28) Liidu sisemisest tööst 1933. a. võiks ära märkida järgmist: 1) 1933. aastal viidi läbi liidu vallasvara ümberhindamine tema reaalse väärtuse peale; 2) Liidu raamatukogu on seatud korda ja koostatud vastavad nimekirjad.

Jaanuari kuul käesoleval aastal lahkus Liidu teenistuses sekretär B. Peelman, kuna ta sai parema koha Tallinna linnavalitsuses. Tema asemele valis Liidu juhatus tuntud sotsiaalkindlustuse tegelase L. Johanson, kes Haigekassade Liiduga on olnud tihedas kontaktis Liidu asutamisest alates ja ajakirja „Töö ja Tervis“ toimetanud kümne aasta kestel. Selle valikuga on Liidu juhatus lahendanud ka Liidu instruktoriga küsimuse, mis mitmel kongressil kõne all on olnud.

Siin võiks veel ära märkida, et Haigekassade Liidu protsess Tallinna Ühise Haigekassaga tasumata liikmemaksu pärast on lõppenud Liidu kasuks ja Tallinna Ühine Haigekassa on temalt väljamõistetud summad ühes kohtukuludega väljamaksnud Haigekassade Liidu voliniku adv. Mühlberg'i kätte. Kuid nüüd ähvardab tulla uus protsess, kuna adv. Mühlberg peab Liidu raha oma käes, ega ole seda Liidu mitmekordse nõudmise peale Liidule üle andnud.

Lõpuks pean ära märkima, et Liidu juhatus on täitnud kõik ülesanded, mis liidu kongress juhatusel on ülesandeks teinud. Peale

selle on teravalt silmas pidanud kõiki sündmusi, mis puudutavad haigekassasid ja haigekassade huvisid ning nende reageerinud. Kui kõik ei ole nii läinud nagu haigekassade tegelased ja ka Liidu tegelased seda oleksid soovitud, siis ei saa siin süüdistada Liitu ega tema tegelasi, vaid ennem neid, kes senini on liidust eemale jäämisega Liidu ühisjõudu nõrgendanud. Elus arvestatakse iga ühega tema erikaalu järele. Nii ka Haigekassade Liiduga. Liidu saavutused vastavad täiesti Liidu eri-

kaalule. Liidu töö viljakus ja töö tagajärjed olenevad sellest, kui suurel määral Liitu kuuluvad haigekassad ise sellele tööle kaasa aitavad ja sellega Liidu tegevust elustavad.

Ma loodan, et ma oma aruandega lugupeetud kongressi saadikuid olen veenda suutnud, et Liit on kõik oma ülesanded täitnud suuremal määral, kui temalt nõuda võiks arvestades tegelaste vähesuse, vahest ka loidusega ja Liidul kasutada olevate väga piiratud majandusliste võimalustega.

Eesti Haigekassade Liidu XII kongress.

5. ja 6. mail 1934. a. Kristliku Noortemeeste Ühingu ruumes, Tallinnas.

Kongressi esimene päev 5. mail 1934. a.

I. Kongressi avamine.

Kongressi avas kell 10 hom. E. H. Liidu juhatuse esimees K. Lukk märkides, et koos on põhikirjas nõuetav arv esindajaid, seega kongress otsusevõimeline.

Avakõnes tähendas esimees K. Lukk: Lugupeetud kongressi saadikud! Avades Eesti Haigekassade Liidu XII kongressi, ei saa ma märkimata jätta suurt sündmust meie riiklikus elus, mis aset leidnud XI ja XII kongressi vaheajal: Vabariigi põhiseadust pidas rahva enamus vajalikuks muuta.

Et sellel võrdlemisi suurel sündmusel riiklikus elus oma eel- ja järellained ei puudunud, on päris selge. Ei jätnud see asjaolu ka oma mõju avaldamata Haigekassade Liidu tegevusele. Missugust mõju see avaldab haigekassade tegevusele tulevikus, seda ei tea keegi ette. Mulle näib aga, et kõik haigekassa tegelased peavad valvel olema kassaliikmete omavalitsuse eest haigekassades.

Haigekassade Liit on kõik need sündmused kaasa elanud, kuid selle juures alati silmas pidanud haigekassade huvisid. On püüdnud olla ühendavaks lüliks kõikide haigekassade vahel, et üksikul haigekassal oleks see tunne, et ta üksi ei ole.

Haigekassade Liit on ka kaasa elanud üksikute haigekassade majanduslikud raskused, mis tekkinud kassaliikmete tööpalkade vähendamisest ja tingitud haigekassade tulude langusest. See asjaolu on haigekassade võimalustele tõmmanud väga kitsad piirid. Kuid majanduslikes elus on oma tõusu ja mõõna ajajärgud. Mulle näib, et meie oleme kõige suurematest majanduslikkudest raskustest üle saanud. On tundemärke, mis lasevad oletada, et meie läheme tõusu poole majanduslikel alal. Loota on, et siis ka haigekassade tegevuses tulevad avaramad võimalused, kui need on olnud paari viimase aasta kestel.

Tervitan kõiki rohkearvuliselt kokkutulnud. Loodan, et kongress teeb oma töö täies üksmeeles, et meil oleks võimalik üheskoos omi hädasid ja tegelikus töös üleskerkinud küsimusi läbiarutada ja nende kohta seisukohti võtta. Loodan, et meie oma ühiste hu-

vide üle läbirääkides üksteisele lähemale tuleme ja üksteist tundma õpime, mis meie ühisele asjale ainult kasuks tuleb.

Edasi soovib avaja L. Johanson'ile ta 20-aastase sotsiaalpoliitilise tegevuse puhul ka edaspidiseks püsivust ja jõudu.

Selle järele tutvustab kongressi liikmeid alandatud hinnaga tagasisõidupileti saamise korraga.

Tervitused.

Kongressile on saatnud kirjaliku tervituse *Läti Haigekassade Liit*, soovides jõudu tööle ja sellele tagajärgi.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi, töökaitse ja sotsiaalkindlustuse direktori ning tööinspektsiooni nimel tervitab kongressi vannev tööinspektor *J. Põllupüü*, soovides õnne ka L. Johanson'ile ta 20-aastase tegevuse puhul sotsiaalkindlustuse alal.

II. Kongressi juhatuse, sekretariaadi ja mandaatkomisjoni valimine.

Kongressi juhatajaks valiti ühel häälel *V. Luksepp* — Rakvere Ühishaigekassast ja abijuhatajaks *A. Linnomägi* — Tartu Ühishaigekassast.

Sekretäriks valiti ühel häälel *P. Paal* — Viljandi Ühishaigekassast.

Mandaatkomisjon valiti järgmises koosseisus: *E. Keskpäik* — Narva Ühishaigekassast, *Felix Kauks* — Kohtla-Järve põlevkivikaevanduse haigekassast ja *N. Stamberg* — Tartu üldhaigekassast.

III. Kongressi päevakorra kinnitamine.

Päevakord kinnitati muutmatult.

IV. Haigekassade aruanded kohtadelt.

Narva Ühishaigekassa esindaja E. Keskpäik: Möödunud 1933. a. haigekassa tegevuskapitali aruanne lõppes kr. 14.112.11 ülejäägiga, kuna aga kassaliikmete ravikapital näitab kr. 17.057.98 ülekulu. Seega üldine puudujääk kr. 2.945.87. 1932. a. haigekassa tegevus lõppes kr. 6.914.24 üldpuudujäägiga.

Haigekassa 1933. a. aruande järgi üldkuludest on olnud:

	1933. a.	1932. a.
Toetusrahasid kinnitatuile	20,29%	(25,65%)
Abiandmine perekonnaliikmeile	26,15%	(29,05%)
Valitsemise kuludeks	13,16%	(14,93%)
Perekonnaliikmetele abiandmise peale oli kulutatud $\frac{1}{3}$ —4% liikme- ja juurdemaksudest	27,55%	(29,05%)
Kinnitatuile arstiabi	30,77%	(36,41%)
arstirohud	26,05%	(35,39%)
haiglas ravi	27,40%	(19,33%)
muud ravimisega kaasaskäivad kulud:		
sõidukulud, röntgeni ja keem-bakteeroloogilised uuringud, kiirtega ravi, prillid jne.	15,78%	(8,87%)

Kinnitatuile ja nende perekonnaliikmeile arstiabi andmiseks haigekassal on 42 lepinguarsti.

Haigekassa peab ise üleval 3 ambulatooriumi ja 1 vabamüügi apteegi.

Haigekassa ambulatooriumitel on kulusid kr. 21.755.34, mis teeb välja 58,04% arstimise üldkuludest.

Kassa- ja perekonnaliikmeile haigekassa oma apteegist on võetud arstimeid 77,10% rohtude üldsummast.

Aasta jooksul oli töövõimetusid kassaliikmeid: harilikku haigusega 520 haiget 11146 haiguspäevaga ja töö-õnnetuse tagajärjel — 578 haiget 10453 haiguspäevaga.

Aruande aastal haigekassale allus 196 töstuslist käitist 4946 kassaliikmega ja 5397 abiõiguslise perekonnaliikmega. Aasta lõpul allus 131 käitist 1495 kassaliikmega ja 1807 abiõiguslise perekonnaliikmega.

Haigekassa palgaliste arstide visiidi keskmine hind oli Kr. 071.

Visiidi keskmine hind Kohtla ambulatooriumis kr. 1.16.

Visiidi keskmine hind Narva ambulatooriumis kr. 0,95.

Visiidi keskmine hind Kiviõli ambulatooriumis kr. 0,60.

Rohuretsepti numbri keskmine hind oli: haigekassa oma pteegis kr. 1,90, lepinguapteegis kr. 1,13.

Haigete visiitide on olnud:	
haigekassa Kiviõli ambulatooriumis	14575
haigekassa Narva ambulatooriumi	9264
haigekassa Kohtla ambulatooriumis	2857
Lepingu arstide juures	8971

K o k k u 35667 visiiti.

Haigekassa tagavarakapitali seis

1. I. 1933. a. oli 3.905.75, mis seisab sularahas.

31. XII. 1933. a. oli 4.211.82.

Käesoleval aastal saeveskite tegevuse suurenemisega on kassaliikmete arv tõusnud 2.200 peale.

Arstiabi korraldamiseks haigekassa Narva ambulatooriumile on sisse seatud elektsi eriravi-kabinett ja ostetud diatermia aparaat.

On suurendatud kassa perekonnaliikmete abiandmise norme sellega, et haigekassa tasub haigemaja ravi kuludest 40%.

Viljandi Ühishaigekassa esindaja P. Paal: Viljandi Ühishaigekassa on üks väiksematest haigekassadest. Kassaliikmete keskmine arv aruandeaasta algul oli 909 ja lõpul 879 inimest. Perekonnaliikmeid aasta algul oli 713 ja lõpul 659 inimest. Viljandi Ühishaigekassa suutis oma tegevuse lõpetada rahulolevalt ja võib öelda, isegi hästi. Peab märkima, et kassa aruande-aastal vahest ravikapitalistki oleks heal juhul mõned kroonid suutnud üle jätta, kuid 1. jaanuaril 1934. likvideeritud Meleski klaasivabrik ei võimaldanud seda, sest nende aastane ülekulutus oli peaaegu ravikapitalis olev puudujaäk — kr. 1.500.—. Meleskis ülekulutus ei olnud mitte kuritahtlik, vaid oli tingitud tööstuse iseloomust (klaasivabriku tööliste seas on palju tiisikus-haigeid) ja vanadest ravimata haigetest, kes Rõika Ühishaigekassa liitumisel Viljandiga viimasele pärandati.

Tegevuskapitalis oli haigekassal ülejääk kr. 3.750.29. Möödunud aasta lõppes haigekassale õnnelikult. Haigekassa tegevus üldiselt oli möödunud aastal tavaline elmistele, erilisi juhte ette ei tulnud.

Ka korraldas Viljandi Ühishaigekassa eelmiste aastate eeskujul möödunud aruandeaastal kassaliikmetele ja perekonnaliikmetele maksuta loengu, just naistele, naistehaiguste üle. Refereeris Eesti Haigekassade Liidu ülesandel naistehaiguste eriarst dr. Kook Tartust. Loengust osavõtt oli võrdlemisi elav.

Mis aga möödunud aastal meie haigekassale meelchärma tegi ja mis igale haigekassale on pinnaks silmas, on ühistegeliste ja omavalitsuse asutiste ettevõtete tööliste kinnitusühing. Aruande-aastal Viljandi Ühishaigekassa juhatusel tuli oma voliniku kaudu mitmel korral kohtus ühingu vastu nõudjana esineda, missugused protsessid pooleri jäid. Need protsessid tekkisid sellest, et eelnimetatud kinnitusühing on peaaegu kõigil õnnetujuhtumel keeldunud abirahade tasumisest haigekassale, tõlgitsedes õnnetujuhtumid harilikkudeks haigusteks. Selle vastu oli aga haigekassal Eesti tööliste kinnitusühinguga hea läbisaamine ja mingisuguseid arusaamatusi aruande-aastal esile ei kerkinud.

Mis puutub Vene ajutise valitsuse 25. VII. 1917. a. seadusesse, mille ühes paragrahvis on nähtud ette norm — 18 rbl., siis tähendatud paragrahv tuleks kiires korras muuta ja nimelt selles mõttes, et 18 rbl. arvatakse ümber Eesti raha üksusteks 1 rbl. = 1 kroonile. Vastasel korral tekivad alatasa ravikapitali arvel puudujäägid, mida pole võimalik likvideerida.

Edasi tuleks läbi viia kindel kord ettevõtjate suhtes, kes jätavad töölised, kui nad töölt lahkuvad, haigekassa liikmete nimekirjast kustutamata. See asjaolu võimaldab aga töölt lahkunud tööliste arstiabi saamise ajal, kui nad seda pole õigustatud ja haigekassa on vastava seaduse järgi kohustatud juhul, kui tema poole nõudmisega pööratakse, ravi-

kulud tasuma. Niisugused ettevõtjad, kes jätavad lahkunud töölisel väljaregistreerimata, peaksid ravikulud ise tasuma. Koguni peaks antama niisugune seadus, mis sääraseid ettevõtjaid karistab.

Viljandi haigekassal on oma hambaarsttöökambri ambulatoorium. Ambulatoorset ravi tarvitasid üldse 479 kassaliiget, 119 perekonnaliiget. Plombeeriti 1073 juhul, tõmmati välja 177, kivist puhastamisi oli 32.

Arstlist abi tarvitasid 824 kassaliiget, 337 perekonnaliiget, kokku 1161 juhul.

Kliinilist ravi oli 2207 päeva. Iga päev läks maksma kr. 2.50.

Haiguste puhul viideti päevi — 4255 ja õnnetuste puhul 1176, kokku 5431 tööpäeva.

Keskmiselt tarvitas 15 isikut iga päev haigekassa abiraha. Haigeid kontrolliti kõikjal, et hoida ära kuritarvitusi. Simulatsioonid ja kuritarvitusi möödunud aastal ei avastatud.

Aasta lõpuks oli kassal, nagu ma algul tähendasin, ülejääk.

Tagavarakapital tõusis ligi 5.000 kr. Seega võib konstateerida, et Viljandi ühishaigekassa töötas eduga.

Balti Puuvilla Vabriku Haigekassa esindaja *J. Erin*: -Asjaolu Meleski klaasivabrikuga on ebaloogiline. Haigekassade Liit peaks tarvitusele võtma abinõud, et sääraseid väärnähteid, nagu on nimetatud puudujääk ravikapitalis Meleski vabriku alal, aset ei leiaks ja niisugused nähted katsuma ära hoida.

Viljandi ühishaigekassa esindaja *P. Paal*: Ülekulutus ravikapitali alal Meleski klaasivabrikus polnud kuritahtlik. Meleski klaasivabriku liitudes Viljandi ühishaigekassaga, tulid haigekassa alla isikud, kes põdesid igasuguseid kroonilisi haigusi ja tiisikust. Tuli ette palju ka kopsupõletikku, mis tingitud Meleski käitise iseloomust. Üldse peab tähendama, et klaasivabrikutes tuleb ette palju tiisikus- ja kopsuhaiguse juhte, sest nagu teada, klaasipuhumine sünnib väga kuumal temperatuuril all, vabriku hooned on halvad, tuul puhub läbi — ja nii haigestuvad töölisel igasugustesse kopsuhaigustesse. Need haigestunud tarvitavad aga pikemaajalist haigemaja ravi, mis paisutab väljaminekuid.

Kõigil neil põhjustel ei saa öelda, nagu oleks seal midagi kuritahtlikku olnud. Midagi säärast pole seal olnud, pole ka arstiabiga liialdamisi ette tulnud.

Kohtla-Järve Põlevkivikaevanduse Haigekassa esindaja A. Jänes: Meil läinud aasta lõppes ülejäägiga, mis ulatus kr. 452.—. See oli siiski heaks tunnuseks, et sääraseid aastad, nagu olid eelmised, mil järjekindlalt olid puudujäägid, alati ei kordu.

Üldiselt on meie haigekassal nii kulud, kui ka tulud jäänud väiksemaks, mis on seletatav sellega, et põlevkivikaevandus on oma tööd tunduvalt piiranud, sest pole enam niisuguseid turustamise võimalusi, kui varem. Kaevanduses töötatakse praegu 4—5 päevaliste tööndalateg. Selle tõttu ka tööliste tööstuse väheneb.

Haigekassa tulud olid üldse kr. 23.613.22, kulud kr. 23.161.01.— Keskmiselt oli aasta

jooksul kassaliikmeid 924, perekonnaliikmeid 1080 inimest. Tagavarakapitali seis oli 1. I. 1934. Kr. 19.327.86.

Kassaliikmete ja nende perekonnaliikmete arstimine ei kuulu haigekassale, vaid see on ettevõtte käes. Kassaliikmed on abiraha saanud 1933. a. jooksul 290 haigusjuhu puhul kr. 6.144.16, seega oleks keskmine abiraha suurus üksikult haigestumise juhul kr. 20.61. Keskmine päevateenistus on kr. 1.91 läbiseigi mees ja naistöolistele.

Keskmine haiguse kestus on 16,2 päeva, haiguse päevi üldse 4833. Keskmine abiraha suurus kassaliikme sünnituse puhul oli kr. 35.60. Töövõimetuse kestus sünnituste puhul oli keskmiselt 33 päeva, mis on tingitud asjaolust, et kõik sünnitajad ei tarvita lubatud kahenädalast kodusolemise aega enne sünnitamist.

Peab tähendama, et nii väikest tegevuse aastat pole enim olnud. Selle põhjuseks on vähene tööliste arv. Ehk küll abiandmine perekonnaliikmetele ei tohiks ületada $\frac{1}{4}$ tuludest, on meil selleks kulunud õige suured summad, sest perekonnaliikmete arv on suurem kassaliikmete arvust. Praegused perekonnaliikmed on endised kaevanduse naistöolised, kelle tervis rikutud; sündivus ületab iga aasta surevuse. Läänud aastal oli 66 sündi, kuna surma juhtumeid oli 11. Sünnitajad tarvitasid peaaegu eranditult haigemajalist ravi.

Samuti tuli võimaldada kliinilist ravi teistele perekonnaliikmetele kohalikus haiglas, kuid et ametis ainult üks arst, tuli palju haigeid saata Tartu.

Kliinilist ravi tarvitas üldse 104 perekonnaliiget 111 korral. Seega iga 10-nes liige oli kord ravimisel kliinikus. Haigla päevi oli üldse 1787. Kliinilist ravi tarvitati järgmiselt: ülikooli kliinikutes 22 korral, 625 päeva, kr. 1.557.70. Keskmine kliinikus viibimise kestus oli 28,4 päeva. Keskmine hind 2 kr. 49 s. päevas.

Kõige enam nõudis ravi laste luutiisikus, nimelt 227 päeva, siis närvihaigused 105 päeva, silmahaigused 88 päeva jne. Erakliinikuid kasutati 41 korral, 715 haiguspäevaga. Keskmine ravikestus 17,4 päeva. Seega umbes 10 päeva vähem kui ülikoolikliinikus, kuid arstimise tulemused nii ülikooli, kui ka erakliinikutes olid ühesugused. Keskmine päevahind erakliinikutes oli 2 kr. 75 s. Seega 26 senti kallim kui ülikooli kliinikus. Haige ise on aga rohkem rahul erakliinikute raviga, kus ei pruugi olla katsejäneseks assistentidele ja praktiseerivatele üliõpilastele. Suurem osa erakliinikute tarvitaajast olid naishaiged naishaigustega ja abortidega.

Nendest arvudest selgub, et kuigi ülikooli kliinikute keskmine päevanorm on odavam, arstimine aga siiski kallim; praeguse arvestuse juures ca kr. 500.— Ei taha oletada, et ametliku asutuse poolt lehti kuritahtlikult kasutatakse, küll aga võib oletada, et ülikooli kliinikutest ei kirjutata haigeid sellepärast nii ruttu välja, et seal on alati ruumi.

Üksiku perekonnaliikme ravimine kliinikus on kassale maksma läinud keskmiselt 4 krooni aastas, mis on iseenesest võrdlemisi suur

summa. On ette tulnud mitmesuguseid haigusi, näiteks pimesoole põletikud jne. Iga üksik kliinikus viibimine on kassale keskmiselt maksma läinud 39 krooni.

Kohaliku kaevanduse haiglat on tarvitatud 48 juhul — peamiselt sünnitajate poolt. Keskmise haiguse kestus on siin 9 päeva. Kaevanduse haiglat on kasutatud 447 päeva, mille eest on tasutud kr. 782.25 ehk kr. 1.75 päevas. Peab siinjuures tähendama, et kaevanduse oma haigla osutub kõige odavamaks arstimise kohaks, kuid et seal töötab vaid üks arst ja et ta ei suuda üksinda kõike ära toimetada, lõikusi ja muud, siis sellepärast hädasunnil peame oma haigeid ravima ka mujal.

Ambulatoorseks abisaamiseks kassa liikmetele on kassal kokkulepe kohaliku kaevanduse arstiga, kes saab kuus 45 krooni tasu. Ka perekonnaliikmetel ei ole takistusi arstiabi saamiseks, nii et visiitide arv arstile ei ole siin piiratud. Vaatamata sellele on aga tarvitatud läinud aastal eraarste 123 korral, peaaegjalikult silma- ja kõrvaarste. Peale selle on olnud üksikud operatsioonid, nagu polüüpide kõrvaldamised jne. Silmaarsti on tarvitatud 36 korral.

Eraarsti juures on visiit keskmiselt tulnud maksma Kr. 1.05, mis iseenesest pole päris täpne, kuna sagedasti visiidi arve ühes rohudega ulatub Kr. 1.25. Sellepärast visiidi hinnaks võib lugeda ikkagi Kr. 1.25.— Arsti visiit haige juurde kodu maksab Kr. 2.—

Väiksemaid lõikusi ninahaiguste ja mädanikkude jne. puhul on tarvitatud 5 korral. Lõikuse eest võetakse 3—6 krooni. Röntgeniseerimisi on tehtud 10 korral, väljaarvatud need juhud, kui röntgeniseerimist toimetatakse kliinikutes ravimisel. Mao läbivalgustused on tulnud keskmiselt maksma Kr. 5.50, kopsude läbivalgustus Kr. 3.— ja mõned üksikud luumurru läbivalgustused Kr. 2.50.

Vere ja teiste analüüside tasu kõigub Kr. 1.50—2.— ümber.

Arstirohtusid on tarvitatud 3472 korral Kr. 3.717.63 eest nominaalhinnaga. Seega oleks keskmine retsepti hind Kr. 1.07. Haigekassa ei tasu tarvitajale rohtusid täiel määral, apteek annab vaid hinnaalanduse. Retsepti omahind on keskmiselt 71,8 senti. Keskmiselt iga perekonnaliige tarvitab rohtusid aastas Kr. 3.42 eest. Üksiku liikme kohta langeb seega 3,2 retsepti.

Haigekassa ülevõlpidamise kuludeks läheb nüüd 10%, enne oli see protsent väiksem, umbes 5—6%.

Narva Kalevivabriku Haigekassa esindaja N. Aleksandrov: Üldravimine on Kalevivabriku Haigekassal omaniku käes ja toimub omaniku kulul. Väljaminekuid oli kassal abirahadeks kr. 7.824.— Üldse on haigekassa sissetulekud kr. 16.600.—

Haigestumisi kassaosaliste keskel oli 292, neist 148 meest 2537 kaotäläinud tööpäevaga ja 144 naist 2529 kaotäläinud tööpäevaga, nende hulgas 7 sünnitajat 193 kaotäläinud tööpäevaga, mis tegi kaotäläinud tööpäevi keskmiselt: meestele 17,1, naistele 17 ja sünnitajatele 27,6 päeva.

Makstud abiraha suurus kaotäläinud töö-

päeva eest ($\frac{1}{2}$ palga suuruses) oli: meestele 1,51 krooni, naistele 1,28 krooni ja sünnitajatele kogu palk Kr. 2.40.

Peale selle oli meie haigekassal Narva-Jõesuus oma suvekolonii, mis ei ole rajatud üksi raviva eesmärgiga, vaid ka puhkust- võimaldava otstarbega. Suvekoloniiis on 15 kohta: osanikele 10 ja perekonnaliikmetele 5 kohta, 5 vahetusega 1. juunist kuni 15. augustini. Suvekolonii töötas 1. juulist kuni 15. augustini täiesti rahuloldavalt. Koloniid kasutasid 50 osanikku ja 25 perekonnaliiget, kokku 1119 päeva. Toitluskulud olid päevas 65 senti ja üldkuludega kokkuarvatult koloniviihija päev läks maksma 65+65 s. = 1 kr. 30 s. Osanikkude koloniis viibimise ajal makseti neile 66,6% päevapalgast, perekonnaseisu peale vaatamata.

Vabrikuomanikul on oma haigemaja, kus töötavad kolm arsti: üks haava-, kurgu- ja ninahaiguste, üks sisemiste- ja üks naistehaiguste ning sünnitusabi arst. Peale selle on ametis üks ämmaemand ja kolm halastajaõde ning 7 teenijat. Haigemaja on 40 voodiga, kusjuures sünnitajad on täiesti eraldatud. Haigemaja on korduvalt täiendatud moodsate arstimissaadeldistega, mis on seletatav sellega, et Narva Kalevivabriku haigemaja tegutseb 50 aasta ümber. Omaniku suhtumine on väga heatahtlik. Sellega on seletatav ka see saavutus, mis näeb ette abirahade maksmise kõrgemal määral. Haigemajas ravimine on rahuloldav. Tänavu aasta täiendati haigemaja röntgeni ja diatermia aparatuuridega, nii et meie haigemaja ravimise mõttes sammub moodsate haigemajadega täiesti käsikäes.

Sünnitajatele kassaliikmetele maksetakse Kr. 2.50 päevas. Ka perekonnaliikmetele on võimaldatud sünnitusabi saamine 9 päeva jooksul tasuta. Peale selle makstakse sünnituse puhul ühekordset toetust 10 kr. suuruses.

Surmajuhuseid oli 10, neist 7 meest ja 3 naist. Nende matmiseks tasus haigekassa (30-kordse päevapalga suuruses) meestele 54 kr. 60 s. ja naistele 51 kr. 50 s.

Haigekassa valitsemise ja muud kulud olid 551 kr. 50 s. Haigekassa varandusline seisukord tõusis 2.514 kr. 95 senti võrra, seega on tagavarakapital 11.466 kr. 35 s. pealt 13.481 kr. 30 s. peale tõusnud.

Aruande-aasta tulud olid: kassaosalistelt 7.877 kr. 17 s.; ettevõtte omanikult 7.877 kr. 17 s.; 1933. a. raha % % 846 kr. 54 s., kokku 16.600 kr. 88 s.

Kuludeks läks:

Kassaosalistele abirahadeks: haiguse korral 6.824 kr. 53 s., sünnituse korral 463 kr. 7 s. ja matmiseks 536 kr. 70 s., kokku 7.824 kr. 30 s.

Perekonnaliikmetele: ravimise eest vabriku haiglale 2.968 kr. ja eraarstidele 1.427 kr. 25 s., kokku 4.396 kr. 25 s., sünnituse korral 40 kr. ja matmiseks 233 kr. 55 s., kokku 4.668 kr. 80.

Suvekolonii kuludeks 1.456 kr. 68 s.

Mitmesugusteks kuludeks:

Asjaajamise kuludeks 200 kr., juhatus ja revisjonikomisjoniliikmete tasuks 225 kr.,

haigekassade liidu liikmemaks 84 kr. 65 s., sõidukuludeks ja päevarahadeks saadikutele 71 kr. 20 s. Kuukirja „Töö ja Tervise“ eest 55 kr. 30 s. Kokku 636 kr. 15 s.

Tartu Üldhaigekassa esindaja K. Luuk: Tartu Haigekassa on suure poolest teine Eesti Vabariigis. Ja kui eelkõnelejad võisid konstateerida, et nende haigekassadel on ülejäke, pean tunnistama vastupidist, et Tartu Haigekassa tegevus lõppes möödunud aastal puudujäägiga. Mis puutub tegevuskapitalisse, perekonnaliikmete abirahadesse ja haiguse rahadesse, siis on seal küll ülejäak, aga kassaliikmete ravimine on see Molok, mis kõik ülejäagi ära sööb. Kui majanduslik seis on meil halvenenud, siis vaatamata sellele, on jäänud siiski vaba arstivaliku põhimõttele, milline ravimisviis kõige kallim. Lepinguarste on meil 100 ümber.

Kassal on puudujääki kr. 8.700 140.000-kroonilise kinnitusemaksu juures.

Haigekassa alla kuulub ettevõtteid ligi 900, täpselt 869. Haigekassa liikmete keskmine arv on 4121. Perekonnaliikmete keskmine arv on 3293.

Kuna vabrikute haigekassades on koosseis stabiilne, tuleb meil liikmeid alaliselt sisse ja välja registreerida. Sisse- ja väljaregistreerimisi aasta jooksul oli kokku 21.839. Iga äramineja püüab enne seda aga võimalikult rohkesti haigekassat kasutada, mis ka inimlikult arusaadav, sest ei tea, millal jälle saab tasuta arstiabi.

Tartu Haigekassa kulutused on järgmised: kassaliikmete arstiabi kulud moodustavad arstiabikapitali kuludest 36%, rohud 27%, haigemajas ravimine 25%. Paar protsenti jääb veel prillide ja teiste abinõude soetamiseks ning muudeks kuludeks.

Iga haigekassa liikmele langeb arsti juures käimise visiite aastas 8,2, kuna perekonnaliikmeile 3. Sealjuures on suuri käitisi, kus arstiabi on märksa rohkem tarvitatud, kuni 12 visiiti kassaliikme peale. Näilist põhjust, millest see on tingitud, ei ole, kuid fakt on see, et mõnedes suurtes ettevõtetes töötavad liikmed on tervislikult nõrgemad kui üldiselt. Mõned asutused osutuvad isegi haiguse pesadeks.

Haigekassa liikmete keskmine arv 1933. a. oli 4121 isikut. Kliinikus ravijuhtumeid on 507. Iga ravi kestis keskmiselt 18 päeva.

Haigekassa perekonnaliikmete arv ulatub 3293. Kliiniku ravi juhtumeid nendel oli 335, seega iga kümnes perekonna liige on tarvitanud kliinilist ravi, ravi kestus keskmiselt 12 päeva. Kestus on varelled kassaliikmetega lühem, mis seletatav perekonnaliikmete sünni- ja abordi juhtumitega, kuna kassaliikmetel on tegemist rohkem teiste haigustega.

Tartu haigekassal oma raviasutusi ei ole, peale hambaarsti kabineti ja suvise ambulatooriumi Ulilas.

Tartu haigekassal on aga Udernas oma suvekolonii, mis on juba üle 10 aasta töötanud. Koloonii asutati paremate väljavaadega selles mõttes, et kindlustatute ring suureneb ja korda läheb rohkemal arvul sinna

inimesi paigutada. Selleks ostis ta Uderna suure mõisamaja. Maja leiab kasutamist vaid suvekuudel. Oleks loomulik, kui koloonii, millesse paigutatud suur hulk kapitali, saaks aasta läbi töötada.

Siis läheksin üle asjaolu selgitamisele, millest on tingitud puudujääk, see on haigekassa liikmete ravimise alal. Nimelt sellepärast, et on jäänud maksa vabatahtlik arstivalik. Arstidega on pausaleping. 42% arstiabi maksust saavad arstid honoraariks.

Millest on tingitud võrdlemisi rohke arstiabi tarvitamine?

Pea ütlema, olen vana-kaliibri inimene ja kaasa elanud ametiühingu haigekassa tegevuse, kus iga liige oli huvitatud, et kassal alati tagavarad olemas oleksid. Kuid nüüd uuel generatsioonil, uuel inimpõlvil on mulje, et haigekassa on riiklik asutus, ega see iial tühjaks ei saa!

On juhtumeid, kus inimene tuleb ja tahab saada toetust, kuid pole ise sisse kirjutatud. Selgub, et ta on tööl olnud detsembrist maini. Selle aja jooksul on ta saanud tööraha vaid 2 krooni, kuid siiski nõuab, et tema peab tingimata saama arstiabi ja toetusraha, mida temal ka õigus tõepoolest saada. Haigekassa ei saa teha valikut, keda vastu võtta ja keda mitte. Kõik, kes on tööle võetud, on haigekassa liikmed, vaatamata sellele, milliste viigadega tema tööle võeti. On juhuseid, kus inimene on kaotanud 65% töövõimest. Töötab vaid 3 päeva ja nädalate viisi on haige. Arst ütleb, et arsti eetika ei luba teda töölt vabastada. Invaliid pole aga kellegi tööline, kes pannakse mulda tõstma! Neid juhuseid pole üksikud, vaid neid on kümneid. Hädaabitöolistest tuleb päevas 50 abitarvitajat 500 liikme kohta, s. o. 10%.

Paistis, et asi läheb liiale ja juhatus pani maksa korralduse, et arstimistähti ei anta, vaid tasutakse kulud esitatud arvete järgi. Tagajärg oli see, et tuli päeva kohta vaid 4—5 arvet, järelikult 4—5 inimest käisid hädapärast arsti juures, 45 käisid kaaluva põhjusega. Seadused annavad vähe kaitset haigekassadele. On juhuseid, kus inimene pole kassasse sisse kirjutatud, tehakse aga selgeks, et ta ikka töötas ja haigekassal tuleb temale ikkagi maksta. Neil juhtumil pääseb tööandja vaid 5-kroonilise rahatrahviga, kuna haigekassa samal ajal peab maksta 15.000 ravikuludeks või veel rohkemgi. Seadus peaks haigekassadele kaitset andma nende vastu, kes sihilikult varjavad.

Kui tööline on haigekassale ülesandmata jätetud, on kohustatud haigekassa siiski tema ravikulud tasuma. Sellekohase seletuse on annud Riigikohus. Kuid oli juhtumine, kus Elva piimaühing varjas ära koorejaamades töötavad töölised, kellelt haiguskindlustuse maks sisse nõuti. Asi läks piimaühingu kaebuse tõttu Riigikohtusse, kus otsustati, et piimaühingult sissenõutud summa tuleb tagasi maksta. Üheks otsuse motiiviks oli see, et piimaühingutes töötavad töölised äravarjatud ajal ei olnud haigekassa abi tarvitanud.

Siis edasi, tuleb juhtumisi, kus tahetakse

head teha haigekassa arvel. Näiteks inimene on läinud töölt ära, kuna tööandja sellest haigekassale ei teata. Haigekassa nõuab liikmemaksu. Siis alles tööandja teatab, et tööline on kohalt lahkunud. Selle peale haigekassa küsib, miks siis inimest välja ei ole kirjutatud. Tööandja aga ütleb, et kui inimese välja kirjutad, siis ei saa ta enam arstiabi. Nii tehakse siis haigekassa arvel inimestele head! Minule, kui haigekassa asjaajajale, ei ole küll niiviisi kohane rääkida, kuid kui asja sees oled, siis peab küll ütleva, süda läheb päris haledaks, kui näed, kuidas raha kulub ilma näilise põhjuseta nende peale, kes kõige vähem haigekassade vastu kohuseid täitnud ja neid ei tahagi täita. Need, kes kaua aega liikmemaksu maksnud, ei saa sellest midagi, kuna need, kes vähe maksnud, tallavad vahetpidamata arstide uksetaguseid.

Haigekassa puudujääki püüti vähendada sarnase korra makspanemisega, et igal abiõiguslikul tuleb vedela rohu saamise korral anda apteegile rohupudel omast käest või maksta rohupudeli puudumisel selle hinna katteks 8 senti. Alguses oldi selle korra vastu ja see tõi esile nurinat. Kuid selle korralduse tulemusena on poole aastaga saavutatud kokkuvõid Kr. 775.03.

Lääne-Euroopas on keskmine haigestumise protsent 2,5, Tartus 2,3. Nii ei tohiks siin olla põhjuseid sarnasele suurele arstiabi vajadusele.

Rakvere Ühishaigekassa esindaja V. Luksepp: 1933. a. aruanne on kõikidele kongressist osavõtjatele kätte saadetud, mispärast mina siin üksikasjadesse ei lasku.

Üldiselt pean tähendama, lõppes aasta väga soodsalt ja jättis suure ülejäägi, mis julgustas suuremaid abiraha norme maksmata panema ja ravivõimalusi laiendama. Meie viimise abirahade normid maksimaalsete määradeni ja hakkasime maksmata haigemajades ravitavaile $\frac{1}{2}$ keskmisest päevapalgast, ka pühapäevad ja tööseisaku päevad arvesse võetud. Teiseks, suurendasime toetusi perekonnaliikmetele. Perekonnaliikmed, kes vähemalt kaks kuud haigekassa koosseisu kuulunud, saavad haigemajas tasuta ravi.

Nüüd aga käesoleva aasta nelja kuu arveid kokku võttes, peab tulevikule murelikult vastu minema, sest tulemused on väga kurvad ning peame murega vaatama tulevikule, kas suudame nende normide juurde püsima jääda. Viimase juures tuleb küll tõsiselt kahelda.

Arstiabi maksu alammäär, mis veneaegsetes rublades seadusesse normeeritud, ei leia Eesti rahaüksusse ümberarvestamist ja selle tagajärjel on suured raskused. Veel rohkem minnakse seaduse tõlgitsemisega rappa.

Ka eraapteekide huve kaitstakse hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt äärmise innuga. Haigekassade apteekidele ei tahta anda mingeid õigusi. Otse istemata peab, missuguse järjekindlusega seda teostatakse.

Ja ma pean ütleva, meie oleme otsusele jõudnud, et on vähe sellest, kui Rakvere ja Tartu haigekassade asjaajajad kokku satuvad ja omavahel oma muresid ja hädasid jagavad. Väga suure tähtsusega on ka see, kui teeme

selle teatavaks ka kassaliikmetele, kui valgustame neile esiletulnud väärnähteid ja muud häälekandja kaudu. See kulu, mis haigekassa kulutab häälekandjale, on väike ja olen kindel, et see kulu end ära tasub abirahade kokkuhoiu kulude näol.

Rakvere haigekassa on iseenesest väikene, 1000-liikmeline ja sellepärast on temal iseseisvalt raske väärilist häälekandjat välja anda ja seda ülevall pidada. Igatahes katset tahame sellega aga teha.

Edasi on Rakvere haigekassa raskuseks asjaolu, et temal pole ühtki suuremat kaitist. Keskmine liikmete arv tuleb ühe kaitse kohta meil 5. Selle tagajärjel on haigekassa valitsemise kulud suured. Valitsemise kulud tõusid kuni 19%, kuigi on toimetatud sel alal kärpimisi ja oleme kokku hoidnud võrreldes 1932. a. 50.000. Meie ei saa nüüd teisiti, kui peame koguma kapitali, et sellest sissetulekuid saada. Liikmemakse ei taha meie valitsemisekuludeks tarvitada. Et liikmemaksu ei tarvitseks kulutada valitsemisekuludeks, siis arvasime meie, et kuna meil pangandus Eestis ei ole kuigi korras, Riigi Teatajast loeme sageli pankade moratooriumi alla minemist, näiteks Paide Ühispank läks libedale, võib olla haigekassa sai selle tõttu isegi pigistada, ma näen, härra Öebius noogutab mulle peaga, — tuleb haigekassa kapital paigutada kinnisvarasse. Nii oleme astunud samme kinnisvara muretsemiseks. Nädal aega tagasi ostis Rakvere haigekassa omale ehituskruundi, mis ühes kinnistumaksumisega tuli maksmata 280.000 senti. Nii siis on meil päevakorras oma maja ehitamine. Kui meil kapitali peaks koguma, on kavatsusel ehitada isegi elukortereid. Meie loodame, et meie sellega oma varanduse väärtust suudame enam kindlustada, kui seda mõnel teisel teel.

Lõpuks kasutan juhust isiklikuks soovivalduseks kongressile. Nimelt olen mina kinitusnõukogu I osakonna liige. 12. mail peab osakond oma koosoleku, kus arutusele tulevad haigekassade protsessid. Palun kõiki haigekassasid, kes protsessivad kinnitusekohust, et nad saadaksid arakirjad palvetest ja kirjavahetusest minule juba varemalt kätte, sest vastasel korral on väga raske asjasse süveneda ja vääriliselt kaitsta. On paar juhust, kus Tartu ja Tallinna haigekassad on saatnud mulle materjalid enne kätte ja lõpptulemused selle tõttu on osutunud heaks, haigekassa huvide seisukohalt on asjad otustatud.

K. Lukk (Tartust): Rakvere haigekassa esindaja mainis siin, et 4 viimase kuu jooksul pidi olema asi kurb. Oleks huvitav teada, millest on see tingitud?

V. Luksepp (Rakverest): Kinnitumaksumisest tuli 1933. a. sisse kr. 9.961.29, 1934. a. 9.711.24. Kulud tegevuskapitali arvel olid 1933. a. 462.000 ja 1934. a. 433.000.

Kassaliikmete ravimine maksis 1933. a. 353.000 krooni, 1934. a. Kr. 471.000. Igatahes kassaliikmete ravimine sööb kõik ülejäägid ära. Siin peab veel juurde lisama, et hädabitooliselt on suureks raskuseks haigekassa

sale. Sel puhul on võetud isegi erakorralisi abinõusid tarvitusele.

Igatahes hädaabitööliste haigusekindlustuse ja tööstusliku töö seaduses ettenähtud normi — 18 rubla — ümberarvestamise küsimused tuleksid tõsiselt kaalumisele ja otsustamisele võtta.

A. Jänes (Kohtla-Järve): Tekib kahtlus, kas tasub väikesel haigekassal, nagu seda on Rakvere Haigekassa, paigutada oma kapitali kinnisvarasse. Meil on kogemused suure kinnisvaraga Tartu haigekassa alal. Ma arvan, kas Rakvere haigekassa ei talita kerge käega, kui ta kinnisvara hakkab ehitama. Minu arvates oleks kasulikum maja osta. Oma maja tasuks vaid siis, kui see asuks kesklinnas ja kui selles oleksid kaupluste ruumid.

V. Luksepp (Rakverest): Kinnisvarast ei saa meie rohkem, kui pangaprotsendi. Maja on kalkuleeritud 2-miljonile. Ehitatav maja mahutaks haigekassa asutuse ja personaali elukorterid.

Paide ühishaigekassa esindaja K. Öebius: Olen ühel arvamisel härra Lukseppiaga, et haigekassa kapital tuleb paigutada kinnisvarasse, sest pangad on kõikuvad. Meie isegi enne seda, kui Paide Ühispank läks moratoriumi alla, tegime järelepärimise majandusministeeriumile ja palusime teatada, misugune siht võtta. Meile teatati, et kõik kuuldused panga kõikuvuse kohta on alusetu. Kuuldused kestsid aga edasi. Meie palusime lõpuks oma summat suurendada. Vastatakse, et on lubatud 1.500.000 hoida. Lõppude-lõpuks, kui oli juba avalik saladus, et pank on raskustes, saatsime meie kirja majandusministeeriumile, et kas ei saaks ministeerium meile vastu tulla; tuleb vastus: pole võimalik. Meil on aga tähtajalised summad. Meie oleme nõudnud, pank on aga rikkunud lepingut. Minul olid suhted pangaga ja linnavalitsusega. Linnavalitsus on seotud pangaga suurema summaga: võlg turbaühisusele ja see on panditud pangale. Panga juhatusega rääkisin läbi, et võla kanname üle. Haigekassa oleks pidanud astuma ühendusse ministeeriumiga. Õeldi, et peab astuma ühendusse kinnituskõigusega. Ülekandmise küsimuse juures dir. Sonin arvas, et ülekandmisega võib kohtu alla minna. Tõin ette, et haigekassa juhatuse on kassa huvide kaitsja. Juhatuse võttis vastu otsuse, et anda raha linnavalitsusele laenuks. Kolme-nelja päeva pärast panga juhatuse ütleb, et ta ei kannu üle. Lõpuks sai aga siiski 500.000 üle kantud.

Linnavalitsus on kindel asutus ja on kindel, et sealt igatahes saame raha kätte. Kas saale on kindlustatud sealt poolt head tingimused: esimesed kaks aastat saame 7%, mida pank ei maks; kui aga linn selle võla kindlustab obligatsiooniga, siis 6%. Nimelt oli väljakalkuleeritud, et obligatsiooni tegemine läheks maksma niisama palju, kui ta maksaks meile 1% rohkem. Haigekassale oli see kasulik. Seega oli teatav tagatis olemas juhuks, kui mingi järeelvalve või revideerimine oleks aset leidnud, et haigekassa on omalt poolt kõik ette näinud. Pärast ütlesime, et meie seda ei soovi, meie soovime 7%. Sel teel saime päästa poole summat, kogusumma

ulatus 1.200.000.— 600.000 kanti linnavalitsuse arvele üle, kus meil pole midagi karta, sest linal on oma haigla, kuhu võime haigekassa haigeid ravima saata.

Kuidas nüüd on aga lugu ülejäänud summa kättesaamisega?

Omalt ajalt öeldi, et pank seisab raskuste ees. Kui aga valitsuse asutuse poolt antakse garantii ja öeldakse, et see on tühi jutt, siis peaks ministeerium ja riik selle eest vastutav olema. (Vahelhüüe kohalt: Ega nad ei vastuta.) Peaks ikkagi vastutama. Kui ministeerium oleks annud mõista, et seal on asjad natukene korrast ära, siis haigekassa oleks oma summad üle kannud. Meile aga öeldakse selle peale, kui omalt poolt kuulustele tähelepanu juhime, et jutud olla alusetu. Hiljem aga selgus, et asi on pangaga tõesti kahtlane. Majandusministeerium pidi seda ju teadma, temal vastavad andmed oma revisjoni kaudu pidid olema, kuna meile anti aga vale andmed!

Mina leian, et kõige kasulikum on paigutada raha kinnisvarasse. Omalt poolt sai osta ka Eesti Panga aktsiaid. Nimelt meie haigekassa omandas 50 aktsiat. Kui panga raskusesse sattumisel oleksime ostnud Eesti panga aktsiaid, siis oleksime oma summa sellega päästnud. Omalt poolt oli aga ka imelik, lugu aktsiate ostmisega. Meie vastava nõudmise peale saadeti meile peapangast kiri, et Tööstusliku töö seadus ei anna haigekassale luba aktsiate omandamiseks. Meie vastasime sellele niiviisi, et vastava seaduse paragrahv on nähtud ette selleks, et haigekassad ei paigutaks raha mittesoliid rahaasutustesse ja meie arvame, et Eesti Pank nende hulka ei kuulu. Pärast seda saadeti meile aktsiad silmapilk välja.

Meie haigekassa tegevus läinud aasta kohta oli rahuldav. Ravimise kapitalis oli väike puudujääk, mis tingitud sellest, et normid olid üle keskmiste.

Perekonna liikmete abirahadeks on ülekulutatud 34%.

H. Lill (Narvast): Arvan, et teadete andmise panga moratoriumi alla minekul ei saa süüdistada majandusministeeriumi. Ministeerium arvatavasti pöördus teadete saamiseks panga juhatuse poole, kes andis teate, et nende seisukord on rahuldav. Ma arvan, siin tuleb süüdistada ainult panga juhatust.

K. Öebius (Paidest): Pangal on revidendid ja need esitavad aruanded ministeeriumile.

H. Lill (Narvast): Kui käis revideerimas ministeeriumi eriteadlane, siis pidi ministeerium olema teadlik. Võis aga olla, et käis revideerimas keegi ühistegelise Liidust ja siis oli ministeerium ebateadlik.

P. Paal (Viljandist) esitab kongressile vastuvõtmiseks ettepaneku, mis otsustatakse hääletamisele panna järgmisel päeval.

A. Jänes (Kohtla-Järvelt): Saksamaal olevat haigekassadel niisugune moodus tarvitusel, et maksetakse preemiaid neile, kes teatava aja jooksul arsti poole ei pöördu ega ravimiskulusid ei tarvita. Kas ei tuleks selle mooduse tarvitamisele võtmine ka meil kaalumisele võtta?

K. Lukk: Haigekassadel on Saksamaal õigus kuni 20% ravimiskulusid panna haige enese peale. Inimene, tundes, et tal ka omal midagi ravimise eest maksta tuleb, on arstide tarvitamisega ettevaatlikum. See viis hoiab ära liialdused arstiabi tarvitamises.

V. Luksepp: Haigekassa esindajail ei maksaks omalt poolt ise midagi kärpida. Haigel endal ei tarvitseks ka midagi juurde maksta. Niisugust moodust ei tohiks meie küll vastu võtta. Küll igasugused kitsendused ja kärpimised tulevad mujalt, meie seda moodust küll vastu võtta ei tohiks.

J. Erin (Balti-Puuvilla Vabrik): Olen näinud juhtumeid, et kui ravimiskuludest üks väike osa pandi haigete eneste kanda, siis abitarvitamise protsent langes palju. See hoiab kindlasti ära liialdamise arstiabi tarvitamise alal ja see ei tähenda sugugi, et inimesed oleksid selle tõttu haigemad ja pahe-mini ravitsetud.

V. Luksepp: Kokkuvõttes sel puhul sünniks nende arvel, kes on vaesed ja kes ei saa juurde maksta, kuna lajutaksid need, kellel on palju raha. See moodus ei ole õiglane vaeste kassaliikmete seisukohalt, see soodustaks jõukaid kassaliikmeid.

Aruandeid haigekassade 1933. a. tegevuse kohta kohtadelt ära kuulates võetakse need kongressi poolt teatavaks.

Mandaatkomisjon teeb teatavaks, et kongressil on esitatud 16 haigekassat 27 hääleõiguslise saadikuga ja 6 saadikut sõnaõigusiga ja nimelt:

Hääleõigusiga saadikud:

1) Nikolai Aleksandrov — Narva Kalevivabriku Haigekassast, 2) Georg Lillestern — Narva Kalevivabriku Haigekassast, 3) Aleksander Mägi — Narva Üldhaigekassast, 4) Hans Lill — Narva Üldhaigekassast, 5) Evald Kespaik — Narva Üldhaigekassast, 6) Voldemar Luksepp — Rakvere Ühishaigekassast, 7) Felix Kauks — Kohtla-Järve Põlevkivikaevanduse Haigekassast, 8) Nikolai Raudsik — Kohtla-Järve Põlevkivikaevanduse Haigekassast, 9) Aleksander Kübar — Rakvere Ühishaigekassast, 10) Abel Kuusk — Tartu Ühishaigekassast, 11) Nikolai Stenberg — Tartu Ühishaigekassast, 12) Eduard Saar — Tartu Ühishaigekassast, 13) Karl Lukk — Tartu Üldhaigekassast, 14) Juhan Erin — Balti Puuvillavabriku Haigekassast, 15) Theodor Jürgenson — Viljandi Ühishaigekassast, 16) Paul Paal — Viljandi Ühishaigekassast, 17) August Linnomägi — Tartu Üldhaigekassast, 18) Erich Neuman — Tartu Üldhaigekassast, 19) August Kandimaa — Sindi Haigekassast, 20) Theodor Vakerman — Sindi Haigekassast, 21) Viktor Neuman — Võru-Petseri Üldhaigekassast, 22) August Ermel — Võru-Petseri Üldhaigekassast, 23) Karl Plutus — „Kütte-Jõud“ haigekassast, 24) Erich Teras — Haapsalu Ühishaigekassast, 25) Karl Öebius — Paide Ühishaigekassast, 26) Jaan Biiber — Türi Haigekassast, 27) Eduard Rosenberg — Balti Puuvillavabriku haigekassast.

Sõnaõigusiga saadikud:

1) Marta Ernits — Narva Linaketramise

vabriku Haigekassast, 2) Aleksander Jänes — Kohtla-Järve Põlevkivikaevanduse Haigekassast, 3) Konstantin Jõgeste — Kreenholmi Haigekassast, 4) Osvald Saar — Kreenholmi Haigekassast, 5) Herman Isküll — Tallinna Ühisest Haigekassast.

Peale selle võtavad kongressist osa:

vanem tööinspektor J. Põllupüü, I jaoskonna tööinspektori abi J. Koppel, III jaoskonna tööinspektori abi O. Vahtra ja Liidu sekretär L. Johanson.

V. Aruanded Liidu tegevusest ja 1933. a. kassa aruande kinnitamine.

Liidu esimees *K. Lukk* andis Liidu tegevusest üksikasjalise aruande, mis avaldame tänases numbris eripealkirja all.

Esitas kongressile vastuvõtmiseks järgmise resolutsiooni:

„Eesti Haigekassade Liidu XII kongress tunnustab tarvilikuks esimeses järjekorras vanaduse ja invaliidsuse vastu, leskede ja vaestelaste kindlustamise seaduse maksmapaneku.

Samuti rõhutab kongress kutsehaiguste vastu ja põllutööliste kindlustamise vajalikust.

Kongress peab tarvilikuks haiguskindlustuse laiendamise kõigi palgateenijate ja palgatööliste kohta.“

Resolutsioon võetakse ühel häälel vastu. Otsustatakse *Eesti Haigekassade Liidu aruannet*, kuna see paljundatud ja kongressi saadikutel teada, mitte ette kanda.

Liidu 1923. a. tegevuse- ja kassa aruandeid kinnitatakse kongressi poolt ühel häälel.

K. Lukk kannab ette

Liidu 1934. a. loengute kava:

I.

„Loengud peetakse järgmistel ainetel:

- 1) Tervishoid
- 2) Tööstustervishoid: Lektorid haigekassade valikul arstide keskel.
- 3) Haigekassade töökorraldus
- 4) Haigekassa asjaajamine
- 5) Haigekassa liikmete õigused ja kohustused
- 6) Haigekassa ja arstiabi
- 7) Arstiabi ja toetus haigekassas
- 8) Haigekassa ja kindlustusühisus
- 9) Haigekassa abi perekondadele
Lektorid: K. Lukk, V. Luksepp ning teised haigekassade asjaajajad ja tööinspektorid. Tarbekorral ka Liidu sekretär.
- 10) Haigus- ja õnnetuskindlustus
- 11) Vanade, töövõimetute, leskede ja vaestelaste kindlustamine
- 12) Tööpuudus ja selle vastu kindlustamine
- 13) Sotsiaalkindlustus
- 14) Emakaitse
- 15) Lastekaitse
Lektorid: Liidu sekretär L. Johanson ja teised.
- 16) Töökaitse üldse
- 17) Töökaitse Eestis
- 18) Töökaitse ajalugu
Lektorid: Töökaitse ametnikud ja kindlustustegelased.
- 19) Eesti Haigekassade Liit ja ta ülesanded.
Lektorid: Liidu juhatuse liikmed ja sekretär.

II.

Loengute kuludest tasuvad haigekassad: a) ruumide kulud, b) kuulutuste (reklaami) kulud, c) muretsevad loa, d) tasuvad kulud, mis ületavad Liidu kanda võetud normid.

III.

Eesti Haigekassade Liit tasub:

a) loengu honorari — tund 3 krooni, b) oma poolt saadetud lektori sõidukulud 3 klassi tariifi järgi, c) oma poolt saadetud lektori päevaraha 4 krooni.

IV.

Pöörata Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poole loengute korraldamiseks toetuse saamiseks.“

Tähendatud kava võetakse teadmiseks.

VI. Liidu 1934. a. liikmemaksu kindlaksmääramine ja eelarve kinnitamine.

K. Lukk (Tartust) esitab kongressile vastuvõtmiseks järgmised ettepanekud:

1. „Eesti Haigekassade Liidu 1934. a. liikmemaksuks määrata ½% (pool protsenti) liitunud haigekassade osaliste- ja juurdemaksude sissetulekust.

Liikmemaks tasuda I pooleaasta eest 1. juuliks, II pooleaasta eest 1. jaanuariks.

2. Vastavalt põhikirja § 34-le määrab kongress juhatase liikmetele ning vastavalt § 43 revisjonikomisjoni liikmetele:

Päevaraha kr. 4.— (koosoleku pealt).

Äraviidetud tööaja tasu kr. 3.— (koosoleku tasu).

Sõiduraha 3. klassi tariifi piletihinna suurus.

Samad tasunormid on maksvad ka igasuguste komandeerimiste kohta.“

Ettepanekud võetakse vastu ühel häälel.

Eesti Haigekassade Liidu 1934. a. eelarve võetakse vastu tasakaalus kr. 2.500.—.

„Töö ja Tervise“ 1934. a. eelarve võetakse vastu tasakaalus kr. 2.400.—.

Otsustatakse kongressi töö täna lõpetada ja jätkata tööd järgmisel päeval, s. o. 6. mail kell 9 hom.

Kongressi esimene tööpäev lõpetati kell 12,45 min.

Kongressi teine päev 6. mail 1934. a.

Algus kell 9, 35 min.

Juhatab V. Luksepp.

Tallinna Ühishaigekassa esindaja H. Iskuüll: Väga lugupeetud kaasvõitlejad! Toon teile tervitusi Tallinna Ühishaigekassalt. Meie oleme jõudnud väga vastutusrikkasse ajajärku. Sellel ajajärgul on tahtis, et kõik isikud ja ühesuguseid sihte taotlevad organisatsioonid liituksid oma olemasolu kaitseks. Kahetsevalt pean märkima, et kõige suurem haigekassa Eestis, Tallinna Ühishaigekassa, ei ole seni liitunud teie ühise perega. See on minu arvates ajalooline traagika ja rumal samm on seega toime tulnud ajaloos. Seda parandada ei ole kahjuks meil õnnestunud.

Valusa südamega peab seda fakti konstateerima, et praegusel korral ei õnnestu see kahjuks.

Minul on olnud kõnelemisi viimasel ajal Tallinna Ühishaigekassa tegelasena majandusministriga ja teiste valitsuse ringkondadega. Seal on avaldatud mõtteid, et haigekassade elus tuleb ette võtta mõningad reformid. Härra majandusminister viimati kinnitas minule, et teda huvitab organisatsiooniline küsimus ja ütles, et praegune olukord ei olevat küllalt õnnelik, mida tuleb tingimata ümberkorraldada. Mis mõttes ja kui suures ulatuses, seda ta ei avaldanud. Selge aga on see, et midagi kavatsetakse, seda teame meie kõik. Kui jälgime tänast „Vaba Maad“, siis loeme sealt, et vastavaid samme on hakatud juba astuma. Sel puhul tahaksin loota et teie, siin koosolijad, olete ühinenud ühishädaohu vastu. Tallinna Ühishaigekassa väljaspool teie liitu astub ka vajalikud sammud. Kas meil õnnestub midagi ära hoida, see on iseasi, kuid selge on see, et meie kasutamata ära kõik võimalused oma olemasolu kaitseks.

Soovin teie tööle kõige paremat edu! (Kii duavaldused).

P. Paal (Viljandi Ühishaigekassast) kannab ette resolutsiooni:

Ärakuulatase haigekassade aruandeid, peab kongress hädavajaliseks, et Tööst. Töösead. § 280 p. 1 ja § 304 täiendataks ja pandaks maksma alljärgnevat:

Kui ettevõtte juhataja (valdaja — või valitseja) ei ole täitnud tema peale pandud kohustusi töösse või teenistusesse võtmise, kui ka lahilaskmise aja kohta, siis langeb vastutus, mida haiguskindlustuseadus haigekassade peale paneb, täiel määral ettevõtte juhataja (valdaja — või valitseja) peale, kusjuures peale selle haiguskindlustusmaks registreerimatu kohta haigekassa kasuks tagantjärele sissenõutakse.

1917. a. ülesseatud 18 rbl. norm ümberhinnatakse Eesti rahaüksustele, aluseks võttes 1 rbl. = 1 kroonile.

Vastavate sammude astumine panna Liidu juhatase peale.

Resolutsioon võetakse vastu ühel häälel.

K. Lukk (Tartust): Tallina Ühishaigekassa esitaja juhtis tähelepanu asjaolule, mis kõiki meid riivab, et tahetakse muuta ja ümberkorraldada haigekassasid. Tahetakse hakata lõhkuma organisatsiooni, mis töötanud üle 20 aasta. On loomulik, kui kongress võtaks selles asjas seisukoha. Teen ettepaneku vastu võtta järgmise resolutsiooni:

Haigekassad, mis asutati 1912. a. seadusega, on mõnikümme aastat, ka Eesti iseseisvuse kestel oma suuri ülesandeid rahvatervishoiu ning haigete ja sünnitajate toetamise alal tagajärjekalt täitnud.

Kuigi sellel aegjärgul on tulnud Eesti töölisklassil üle elada raskeid päevi, siiski on haigekassade põhialused puutumata jäänud, haigekassad on võinud segamatult tegutseda, väljarvatud okkupatsiooni aeg. Ja see stabiilsus haigekassade tegevuses ongi võimaldanud nende peale seadustega pandud ülesannete täitmist.

Haiguskindlustuse edaspidiseks tagajärjekaks ja korralikuks teostamiseks on tingimata tarvilik, et haigekassade kallal ei hakataks katsetama, ega murdma nende õigusi ja aluseid, mis on osutunud otstarbekohasteks. Haigekassad ei vaja praegu mingit ümberkorraldust, küll aga haiguskindlustusseadus laiendamist kõigi palgategenijate ja tööliste kohta. Kongress protesteerib kõigi kavatsuste, püüete ja sammude vastu, millel sihiks Eestis maksva haiguskindlustuse seaduse kärpimine ja haigekassaosaliste õiguste piiramine. Sarnased kavatsused, püüded ja sammud on põhjendamatud ning halvavad haigekassade tegevust, ning on Eesti sotsiaalse arengu ja rahva heakäekäigu, aga ka Eesti riikluse seisukohalt lubamata.

K. Lukk: (Tartust). Kui Liidu eelarve vastu võtsime, polnud teada asjaolu, mis tulemas. Eelarve on piiratud kujul kokku seatud. Mul paistab, et Liidul tuleb teha laimat tööd, nende kuludega, mis eelarves ettenähtud, pole see võimalik, sellepärast teen järgmise ettepaneku: Kui Eesti Haigekassade Liidu väljaminekud töö kasvamise tagajärjel suurenevad, on juhatusel õigus nende katteks kasutada tagavarakapitali (eelmise aastate liikmemakse) kuni eelarves ettenähtud väljaminekute 50% ulatuses.

Ettepanek võetakse vastu häälteenamusega.

VII. Haigekassade uus aasta-aruande kava.

Referaadiga esineb K. Lukk. Referaadi toome järgmises numbris täielikult.

Juhatama hakkab V. Luksepa asemele A. Linnomägi.

A. Kleius (Balti-Puuvilla Vabrikus Haigekassast): Meie haigekassa koostab oma aruande uue kava järgi, sest tööinspeksioonilt tuli sellekohane eeskiri, mis nõudis selle kiiret täitmist. Ja tõesti oli näha, et asjaga kiire oli, sest riigi trükikotta oli blankettide tellimine juba ära antud. Riigi Statistika Keskbüroo pöördus aga omavalitsuse asutiste haigekassa poole, et need trükkis omal kulul.

Sellest ei tulnud aga midagi välja. Meie võtsime asja oma peale rahalises osas, kuna korrektoori ja trükitehniline külg jäi Riigi Statistika Keskbüroole.

Aruande kavas tuleb puuduseks pidada seda, et perekonna liikmete kohta käivate teadete osas puudub lahter surmajuhtumite jaoks.

Trükitehniliselt on juhtunud väikene viga tabelis haiguste nomenklatuuri juures, nimelt tabel nr. 21 B. Naised jaotus nr. 8 (Gripp ja influentsa) on jäänud alajaotus C — eristlemata. Kuna jaotus 8 juures on rohkem ruumi, siis võib täita selle juures eristlemata osa.

Mis puutub tegevuskapitali ülejääki aasta lõpul, siis ei saa aru, miks seda üldse üle kantakse. Kui seda nii-kui-nii ei tohi tarvitada, siis oleks parem kanda seda aasta lõpul tagavarakapitali, kuid ka seda ei oleks mõtet teha.

M. Ernits (Narva Linaketramise Vabrikus Haigekassast): Kas on üldse kohustav tegevuskapitali ülejäägi ülekandmine tagavara-kapitali arvele?

K. Lukk: Nõue on see, et tagavarakapital peab olema puhtas rahas pangas. Kui üks osa sellest on aga laekumata või väljas, siis

võib vaid niipalju üle kanda, kuivõrd faktiliselt on raha panka paigutatud.

K. Oebius (Paidest): Ka minule on arusaamatu tegevuskapitali ülekandmine.

Edasi on arusaamatu, kuhu tulevad paigutada vaherahad sel juhul, kui arve on esitatud suuremas ja tasutakse väiksemas summas? Kuidas seda vaheraha tuleb võtta, kas juurdevõi tagasimaksuna, või hinnaalandusena? Tabeli järgi on vaid nähtud ette tagasimaks, kuna juurdemaksu ja hinnaalanduse lahtrites on nähtud ette kriipsud, seega hinnaalandust, kui niisugust ei või olla. Kuna aruande täitmist nõutakse vastavate ettekirjutuste põhjal, siis tekib küsimus, kuidas sel juhul aruannet koostada, kuhu paigutada hinnaalandust?

Mis puutub eelarvesse, siis minu arvates ei saavutata sellega seda, mida tahetakse, nimelt, et eelarve peab olema kooskõlas aruandega. On nähtud ette, et lisaeelarved esitatakse aruande aasta jooksul. Meie seda nõuet küll ei saa täita. Meil pole aasta lõpuks andmeid käes selle kohta, millisel aruanne võiks lõppeda. Meie igatahes ei saa aruannet lõpetada 31. detsembriks, sest andmed tulevad veel jaanuari kuul.

H-ra Lukk'i poolt ettekantud aruande kava puudused on tõesti põhjendatud. On selge, et aruannet nii, nagu see ettekirjutatud, on võimata täita.

V. Luksepp (Rakverest): Mina arvan, et ega meil ettekirjutatud juhistega aruande täitmise alal ei tule nii väga tõsiselt ega täiel määral arvestada. Meil tuleb neid asju ajada ikkagi otstarbekohasuse seisukohalt ja selge mõistusega. Peaasi olgu see, et antavad andmed olgu õiged. Ega mõne vormilise vea pärast aruanne ei peaks kinnitamata jäetama! Meil tuleb ikkagi endises suunas edasi töötada ja paljudel kordadel tulevad antud juhised kõrvale jätta ja asja ajada asjaajamise otstarbekohasuse huvides, mitte nii, kui väiksemate kogemustega inimesed sel alal meile ette kirjutavad. Meie ei saa nende inimeste kapriiside järgi käia, vaid tuleb ikkagi vanas suunas edasi minna. Kavad on koostatud nende inimeste poolt, kes vastavat tööd ei tunne ja kes asja kõrvalt vaatavad ja kes arvepidamist võtavad tühise asjana, kuigi siin on tegemist tähtsa alaga, mis suurt praktikat nõuab. Ei saa ometi võrrelda vähemate linnade haigekassade tegevust suurte haigekassade tegevusega, nagu on seda Tallinna Ühishaigekassa, Tartu Haigekassa jne., ega nõuda neilt samasuguseid aruandeid.

N. Aleksandrov (Narvast): Haigekassad pole põhikirja järele kohustatud esitada nii täpset aruannet kui teevad seda omavalitsusasutused. Ka on võimata üksikhaigekassadel esitada tegevuse kohta nii täpseid andmeid, kui see on võimalik ühishaigekassadel. Eriti raske on see ambulatoorse ravi puhul, sest haigusjuhused on väga mitmesugused ja peaaegu igakord on ise haigus. Kus ravi pole haigekassa käes, seal ei saa täita Riigi Statistika Keskbüroo nõudeid, sest lepingu põhjal pole haigekassal seda võimalik nõuda omanikult.

K. Oebius: Olen päri, et võimata on täita kõike, mis ministeeriumi poolt ette nähtud, kuid teame ka, et ettenähtud vormulaari-

de puuduliku täitmise tõttu, võib üks kui teine kinnitusamet aruanded kinnitamata jätta. Seepärast peaks kongress selles asjas võtma kindla seisukoha.

H. Lill (Narvast): Paljud haigekassad ei ole aruandeid ettekirjutatud kujul täitnud. Kindlat seisukohta siin ei saaks vastu võtta aruannete kava kohta. Oleks kõige õigem, kui liidu juhatus, ärakuulunud kongressi saadikute arvamised ja sooviavaldused selles asjas, omalt poolt astuks samme ettetoodud puuduste kõrvaldamiseks.

N. Aleksandrov (Narva Kalevivabrik): Kongress peaks ikkagi kõik need puudused aruannete kavade alal läbi kaaluma, mille juures liidul omalt poolt tuleks ka kaasabi üles näidata. Minu arvates peaksime ikkagi kindlale seisukohale asuma, sest muidu täidavad haigekassad igauks omamoodi aruandeid ja tagajärjeks on see, et kinnitusamet jätab aruanded kinnitamata.

M. Ernits (Narva Linaketramise vabrik): Mina ühinen täiesti härra Aleksandrov'i seisukohaga. Kui pole selge, kuidas aruannet täita, siis oleme raskustes. Ja kust seda selgust siis saada, kui meie seda asja selgitades siit ei saa?

Edasi sooviksin selgust surmalehe nr. 4 täitmise kohta. Varemalt pole meie haigekassadele niisuguseid lehti saadetud. Nüüd, hilja-aegu saadeti ilma mingi märkuseta postilt kogukas arv niisuguseid lehti. Kes neid peab täitma ja kuhu neid täidetult saatma?

H. Lill: Omal algatusel aruande kava ei saa muuta, seda tuleks ikkagi nii täita, kuidas meile saadetud. Aruannete blanketid on trükitud, kulud on tehtud ja selle täitmist nõutakse meilt ilmtingimata. Mina aga tõin ette, et meie oma arvamiste avaldamisega siin ei saa asja sisuliselt muuta. Liidu juhatus vastavaid samme astudes selleks asjaks, kui uued kavad koostatakse, saab ehk vast midagi ette võtta selles mõttes, et aruannete vormulaarid oleks lihtsamad.

A. Kleius: Liidu juhatus peaks välja töötama uue kava ja juhised, kuidas aruannet täita. Uut aruande kava muutma küll meie pärast ei hakata, see on kindel.

V. Luksepp: Peame aruannete kava juures arvesse võtma seda, et Hariduse-sotsiaalministeerium ja Riigi Statistika Keskbüroo on kaljukindla seisukoha võtnud, et nemad seal midagi muutma ei hakka. Igatahes meil ei maksaks närvitsema hakata nende täitmise pärast, töötame ja täidame neid nii, kuidas seda olud võimaldavad, olgugi, et igauks isemoodi, kuid üldjoontes tuleme ikkagi ühistele alustel välja. Täpset ühtlust siin on raske saavutada. Omal algatusel ise näeb ära, et meie niisuguse arvamist ikkagi muuta. Soovitan jätta aruannet nii nagu ta on, kuna 2—3 aasta pärast ministeerium ise näeb ära, et meie neid nõudeid täita ei saa ja muudab selle kava ära.

N. Aleksandrov: Ei saa öelda, et aruanne poleks vastuvõetav. Ta on vastuvõetav, kuid ta tuleb kohandada iga haigekassa kohaselt. Iga haigekassa neid nõudeid täita ei saa; kus ravi on omaniku käes, seal on võimata täita neid nõudmisi. Ei saa ka öelda et Riigi Statistika Keskbüroo oleks nende nõudmiste juures ülekohtune. On ette nähtud, et need and-

med esitatakse 5 aasta järele, mis näitab et Riigi Statistika Keskbüroo mõistab haigekassade olukorda, et neid täita iga aasta oleks raske; tal on kokkulepe Lätiga, mille põhjal tuleb esitada andmed Eesti tervishoidliku seisukorra, rahva sündivuse ja surevuse kohta. Vormulaarid tulevad täita võimaluse piires ja sellest teatada Riigi Statistika Keskbüroole.

K. Luik: Meie oleme surmalehti nii täitnud, et liikme surma puhul anname need täita asjaomasele isikule, selle põhjal maksame matuseraha välja ja aasta lõpul saadame Riigi Statistika Keskbüroole ühes aruandega ära. Mõnel juhul täidab ka arst või perekonnaseisu amet, kes haigekassale need tagasi saadab.

A. Kleius: Meie oleme kantsleis surmalehed ise täitnud.

VIII. Valimised põhikirja järele.

Liidu juhatus, häälte enamusega, otsustatakse valida 5-liikmeline. Kinnisel hääletamisel valiti

liidu juhatuse liikmeteks:

- 1) *Karl Luik* — Tartu Ühishaigekassast; 19 häält poolt.
- 2) *Voldeemar Luksepp* — Rakvere Ühishaigekassast; 18 häält poolt.
- 3) *Johan Erin* — Balti Puuvilla vabriku Haigekassast; 18 häält poolt.
- 4) *Felix Kauks* — Kohtla-Järve Põlevkivikaevanduste Haigek.; 15 häält poolt.
- 5) *Aleksander Mägi* — Narva Üldhaigekassast; 14 häält poolt.

Liidu juhatuse liigete asemikkudeks

valitakse häälteenamusega järgmised järjekorras:

- 1) *A. Linnomägi* — Tartu Üldhaigekassast;
- 2) *Paul Paal* — Viljandi Ühishaigekassast;
- 3) *Karl Phetus*, — „Kütte-Jõud“ haigekassast;
- 4) *Aleksander Kübar* — Rakvere Ühishaigekassast;
- 5) *Nikolai Stenberg* — Tartu Üldhaigekassast.

Liidu revisjonikomisjoni liikmeteks

lahtisel hääletamisel valiti:

- 1) *Eduard Rosenberg* — Balti-Puuvilla vabriku haigek. 21 häälega;
- 2) *Evald Keskepaik* — Narva Üldhaigekassast, 16 häälega;
- 3) *Erich Neumann* — Tartu Üldhaigekassast, 11 häälega.

Revisjonikomisjoni liigete asemikkudeks,

järgmises järjekorras:

- 1) *Hans Lill* — Narva Üldhaigekassast;
- 2) *Abel Kuusk* — Tartu Üldhaigekassast;
- 3) *Nikolai Raudsik* — Kohtla-Järve Põlevkivikaevanduse haigek.

IX. Kongressil algatatud küsimused.

G. Lillestern (Narvast): Seaduse §, mis näeb ette, et töolist, kes 2 nädalat haiguse pärast puudub, võib vallandada, tuleks muuta. See seadus on pärit veel vanast vene ajast ja on ebaloogiline, kuna haigekassa ravib 6 kuud. Tekib olukord, et haigestunud tööline ei tohi pöörata arsti poole, kuna arst, võib olla, leiab

et ta vajab ravi rohkem kui 14 päeva. Kongress võiks esineda sooviavaldusega, et vastav § saaks muudetud.

K. Oebius: Soovitan, et Haigekassade Liidu juhatus astuks selleks sammusid, et Haigekassa ametnikud saaksid arvatud pensioniõiguslikeks. Põhjendusena võiks ette tuua hiljutised ajalehtede teated, et erakoolide õpetajad on arvatud pensioniõiguslikeks. Seda enam peaksivad seda olema haigekassa liikmed.

G. Lillestern (Narvast): Tööliskond, olles kindlustamata, ei saa pooldada ametnikkude pensionikindlustuse alla viimist. Ei ole mingit mõtet ühte klassi eelistada teise arvel. Niikaua, kui puudub töölistel kindlustus, ei saa juttu olla haigekassa ametnikkude kindlustusest ja sellepärast protesteerib tööliskond selle vastu. Tööliskonna nimel ei saa mina seda kuidagi pooldada.

K. Oebius. Ütelus, et üks osa saab ja teine ei saa, on väiklus ja ei kannata välja mingit kriitikat. Kui sellele teele tahame asuda, siis on kindel, et meie midagi ei saavuta. Õige tee ja õige poliitika on ikkagi see, et võtta natukese haaval. Kui vanadusekindlustuse küsimus on üles kerkinud, siis ei maksaks ühel osal olla kade teise peale: kui sa saad, miks mina ei saa! Niisugune poliitika pole õige, see ei kannata välja arvustust. Õige viis on see, et katsuda läbi viia kindlustus esiteks väiksemal osal, siis järk-järgult edasi. Pealegi ei rääkinud mina pensioni alla viimiseist omal jõul, vaid riiklikul alusel.

F. Kauls (Kohtla-Järvelt): Ei saa tulla niisuguste seisukohtadega välja, nagu üks eelkõnelejaist, kõigi tööliskonna nimel. Ka mina esinen tööliskonna nimel ja võtan sõna asja kaitseks. Mina leian mind volitatava tööliskonna nimel, et hra Oebius eettepanek on põhjendatud ja vastuvõetav. Kui haigekassad ümberkorraldamisele tulevad, siis ma leian, et praegu on paras aeg selle küsimuse läbiviimiseks, nimelt katsuda riiklikul alusel kindlustada haigekassa ametnikud. Seda aga, et tööliskond protesteerib niisuguse algatuse vastu, kuuln küll esimest korda. Kas haigekassade ametnikud nüüd teenijad või töölised on, minu arvates, moodustavad nad ikkagi osa tööliskonnast. Tuleks katsuda edaspidi pisitasa, kui ametnikkude pensionikindlustus on läbi viidud, see laiendada ka tööliste peale, ühesõnaga töötada järk-järgult. Praegune moment on igatahes soodne selle küsimuse ülestõstmiseks ja läbiviimiseks.

K. Lukk. Eile võtsime vastu resolutsiooni, et tuleb maksta panna vanaduse kindlustus. Kui haigekassa teenijad kindlustatakse, siis on see üks samm sinna poole. Vabariigi valitsusele on esitatud palve, et seadus laiendataks haigekassa teenijate peale. Pensioni seadus on valminud. Haridus-sotsiaalministeeriumi kavas oli see juba ette nähtud. Kui meie samm-sammult saame vanadusekindlustusele lähemale, ei või kellegil midagi selle vastu olla. Meie püüd peab olema, et kõik vabariigi kodanikud oleksid vanaduse vastu kindlustatud.

A. Kleius: Iga tööline nõuab kindlustust omalt peremehelt. Mispärast ei tohi seda siis nõuda haigekassade teenijad, kelle seisukord

praegusel ajal kõikuv. On igasugused voolud, võib olla tuleval aastal on uus peremees. Ei tea, kas tuleval aastal oled veel teenistuses või ei ole. Ma ei saa aru inimese loogikast, enesele nõuab kindlustust, kuid teisele ei taha seda lubada.

G. Lillestern: Ma pole tööliste kindlustuse vastu. Ma pole vastu mõttele, et üldiselt kõik töölised oleksid kindlustatud. Kui võtame vastu haigekassade teenijate kindlustuse, siis suur osa töölistest pole selle poolt. Liht-tööliste kindlustust pole, ja nüüd võtame vastu asjaajajate kindlustuse — tööliste nimel olen selle vastu.

Mõni aasta varem see küsimus oli päevakorral ja ei läinud läbi, sest tööliskond oli vastu. Nii kaua kui pole kindlustust töölistel, pole seda vaja ka asjaajajatele, sest nemad peavad selle läbiviimise peale rõhku panema. Narva Kalevivabriku haigekassa esindajana olen sellele kindlustusele vastu, nii kaua kui see pole läbi viidud kõigi kohta.

H. Iskiüll (Tallinnast): Mis puutub haigekassade ametnikkude vanaduse kindlustusesse, siis haigekassa tegelaskond, kes tegeleb kindlustuse küsimustega, ei tohi ühesgi momendis eitada kindlustust kui niisugust. On selge, meie tahe on see, et kindlustus viiakse läbi kogu tööliskonna suhtes, nimelt, et kõik palgatöötajad oleksid kindlustatud. Kui aga lõpueesmärgi korraga ei saavutata, siis ärme eitame pisisaavutusi! Loomulik on see, et tublid tööjõude võib saada siis, kui selle eest on kindlustatud vääriline tasu. Seda väärilist tasu ei ole haigekassad oma teenijaskonnale suutnud kindlustada. Kui muid võimalusi pole haigekassadel oma teenijatele anda, siis ometigi kindlustus vanaduse vastu, et juhul kui inimene on vana, oleks aineliselt kuidagi kindlustatud. Tekib küsimus, millistel alustel see peaks sündima, kas kassaliikmete arvel? Kui seda siis seisame vastu. Kuna erakoolide õpetajad on viidud vanadusekindlustuse alla, siis on ka meil põhjust arvata selle osaliseks saada. Muidugi, meil on tuntud Mikumärdi sulase süda, kes ei kannata kui teisel hästi läheb ja kes tahab näha kõiki temaga võrdsetes oludes. See ei ole aga õige seisukoht, seda ei tohiks kohaldada haigekassa tegelastele. Pole õige siht kui öeldakse et kõnelen tööliskonna nimel. Igal koosolekul avaldatud arvamist ei tohi võtta omaks. Ma sattusin hiljuti kord ühe käitise koosolekule, kus oli koos palju naisperet. Koosolek asus koguni niisugusele seisukohale, et haigekassat pole üldse vaja, sest temast pole midagi head, abirahad on väikesed, sabades tuleb seista jne., siit järgneb, et parem oleks kui poleks haigekassat. Need sihid on valed, ja kui võtame omaks need sihid, siis ei pruugiks meie ka täna siin olla. Ei tohi võtta omaks massi sihte, vaid peab massile dikteerima sihid. Ses mõttes Tallinna Ühine Haigekassa toetab Haigekassade Liidu põhimõtteid.

Meil on palju tegemist, et leida haigekassadele häid arste, häid tööjõude, sest need on rakendatud omavalitsuste tegevusesse, kus nende seisukord paremini kindlustatud. Peame paremini kindlustama oma tööjõude, siis on võimalis mujalt tõmmata oma juurde ka paremaid tööjõude.

K. Luik: Teen ettepaneku vastu võtta järgmine sooviavaldus, tööliste vallandamise kohta haiguse korral:

Kongress peab ülekohtuseks tööliste haiguste pärast vallandamist, mida teostatakse kahe nädala möödumisel. Vastav § tuleb nii muuta, et ajutise töövõimetuse (haiguse) juhtlöösi ei saaks vallandada.

G. Lillestern: Kelle kulul kindlustamine sünnib, see peab teada olema. Kui see sünnib tööliiskonna kulul, siis tööliiskond protesteerib niisuguse kindlustuse vastu.

K. Oebius'e sooviavaldus võetakse hääleteenamusega vastu:

Kongress peab haigekassade teenijate vanaduse ja töövõimetuse vastu kindlustamise tarvilikuks, nagu seda on kongress juba varemgi otsustanud.

H. Isküll (Tallinna Ühishaigekassa): Seitsmenda päevakorra punkti all vastuvõetud resolutsiooni põhjal teame, et olukord rahulikuks ei jää. Midagi on tulemas, seda meie teame. Mis nimelt, seda meie ei tea, kuid meie peame omi seisukohti kaitsma. Vastuvõetud resolutsioon ei tähenda üksi midagi, kui selle taga ei seisa reaalsed jõud; sellepärast mul on kahju, et Tallinna Ühishaigekassa ei kuulu Liitu, ja kui Liitu midagi ähvardab, siis on selles süüdi Tallinna Ühishaigekassa. Ma usun, et võib riidu tulla. Et seda eksisammu heaks teha, Tallinna Ühishaigekassa tahaks kaitsta kogu oma jõuga Liidu põhimõtteid, tahab töötada käsi-käes nendes küsimustes, mis puutuvad üld-sotsiaalkindlustuse küsimustesse. Tallinna Ühishaigekassa pakub oma abi ja toetust. Selles mõttes oleks soovitav, et kui Liit edaspidi peab koosolekuid nende küsimuste üle, et nendest sõnaõigusega võiks osa võtta Tallinna Ühishaigekassa esindaja, et töötada ühiselt ja et poleks jõudude killustamist. Kui töötavad käsikäes kaks suurt organisatsiooni, sellega arvatavasti arvestatakse. Asjakäigule pole otstarbekohane kui see asutus jääb pealtvaatajaks. Esitan kongressile sooviavalduse, et meie ei kohtleks üksteist kui vastased, vaid kui liitlased.

K. Luik: Pean ütleva, et Liidu juhatus on sirutanud oma käe Tallinna Ühishaigekassa poole, kui sõbra poole. Liit näeb heameelega ühinemist ka teiste kassadega, kes Liidus ei ole.

K. Oebius: Mõni aasta tagasi kerkis meil

üles ekskursiooni korraldamise küsimus. Meie Haigekassade Liit, kes peab oma 12. kongressi ja kes seega tegutsenud 12 aastat, ei ole selle aja kestel korraldanud ühtegi ekskursiooni, väljaspoole kodumaad, et tööliste esindajad võiksid oma silmaringi laiendada ja näha, kuidas elatakse ja tegutsetakse mujal. Seda viimast oleme võinud jälgida vaid kirjanduse kaudu, kuid mis kahjuks ka kõigile pole kättesaadav.

Mina panen ette, et võetaks kaalumisele ekskursiooni korraldamise küsimus. Kunagi varemalt oli ka kaalumisel ekskursiooni korraldamine Venesse, kuid siis leiti, et olukord pole küllalt vastuvõetav. Minu arvamise järgi on olukord nüüd vastuvõetav. Ekskursioon Venemaale on nüüd juba korraldatud, hiljuti käisid ajakirjanikud seal külas ja meie võime lugeda ajakirjanduses, kuidas meie idanaabri juures on edusamme tehtud. Moskva on muutunud äratundmatuks, Harkov on muutunud Venemaa Chikagoks. Väga huvitav oleks seda kohapeal kõik näha, kodanlised kihid on kõik võimalused selle nägemiseks ära kasutanud, kuid tööliised on sellest eemale jäänud. Panen ette, et see küsimus saaks kaalumisele võetud.

Otsustatakse tähendatud sooviavaldus võtta teadmiseks.

Juhataja *V. Luksepp:* Auväärt kongressi saadikud ja külalised! Meie oleme oma tööga lõpule jõudnud ja ma pean tähendama, väga üksmeelselt ja tagajärjerikkalt. Meie läheme nüüd laiali, kuid meil on raskused, mida meie siit kongressilt lahkudes viime kaasa, sest meie seisame suurte sündmuste ees, mis võimaldavad lähemal päeval otsustatakse ja millele meie väga vähe ise kaasa saame rääkida. Uuel juhatusel on suured ja tõsised ülesanded. Ja siinkohal pean mina ütleva, meie ei tohi ärasalata 16 aastat korduvalt ülestõstetud ja omaks võetud põhimõtteid. Nende alusel tuleks meil kõige jõuga edasi töötada ja äärmiselt üksmeelt säilitada.

Kongressi lõpetades tänan kõiki kongressi saadikuid, külalisi ja sooviksin, et meil korda läheks järgmisele meie nõupidamisele tulla rõõmsamas meeleolus, kui praegu siit laiali läheme. (Kiiduavaldused.)

Lõpetan kongressi.

Lõpp kell 12,25 min.

E. Haigekassade Liidu teateid.

Tallinna Ühist Haigekassat kutsutakse Liitu.

Eesti Haigekassade Liit on saatnud Tallinna Ühisele Haigekassale järgmise kirja:

„On teada kavatsused, mille järgi tahetakse kaotada haigekassades kassaosaliste omavalitsus, samuti määrata kassa juhtivad ametnikud möödaminnes juhatausest. Neid kavatsusi on teatud ettevõtjate ringkonnad juba aastaid propageerinud, kuid nii ähvardavaks kui praegu, pole need varem kujunenud. Nende püüete teostamine tähendaks haigekassadele suuri raskusi, õiguste piiramist ja halvaks ülesannete otstarbekohast täitmist.

Haigekassade senise valitsemisekorra vastu on toodud muuhulgas eeskätt ka lahkkelisid üksikute haigekassade juhatustes ja nende omavahelisi hõõrumisi ning üksmeele puudumist. Seepärast peavad haigekassad hoiduma kõigest, mis kuidagi põhjust annab omavalitsusevastaseks kihutustööks.

Ühised ülesanded ja mured, aga ka ühised hädahood peavad haigekassasid liitma ühistööks ja ühiseks tegutsemiseks oma õiguste kaitteks ja oma suurte ülesannete paremaks ja tagajärjekamaks teostamiseks. Siin on kurvastavaks ja raskeks takistuseks Tallinna Ühise

Haigekassa eemalseimine Eesti Haigekassade Liidust. Ja just see asjaolu ähvardabki saada haigekassadele saatuslikuks. Kui haigekassade ümberkorraldamine teostatud, siis võib küll tagantjärele hinnata, arvustada ja kahetseda, kuid tehtud vea parandamine ei ole enam võimalik. Seepärast juhib Eesti Haigekassade Liit Tallinna Ühise Haigekassa tähelepanu neile tõsiste põhjustele, mis sunnivad kõiki haigekassasid, kellele kallis haiguskindlustuse tulevik Eestis ja haigekassade õigused, liituma ja ühiselt teotsema selleks, et ka tuleviku haigekassad võiksid püsida omavalitsustena kindlustusalal ja et ärahoitaks sarnased kavatsused, mis takistavad haigekassade tegevust ja arengut.

Eesti Haigekassade Liit teeb käesolevaga Tallinna Ühisele Haigekassale ettepaneku, võtta revideerimisele Liidust eemalolemise küsimus ning otsustada Liitu astumise küsimus juba lähemal ajal jaatavalt.

Haigekassade Liidu juhatuse koosseis.

Juhatuse esimeheks valiti *K. Luik*, abiks

J. Erin. Teised juhatuse liikmed on: *V. Luksepp*, *F. Kauls* ja *A. Mägi*.

Juhatuse koosolekuid peetakse tarviduse järgi.

E. Haigekassade Liidu revisjonikomisjoni esimeheks

on valitud *E. Rosenberg* (Balti puuvillavabr. pearaamatupidaja).

Haigekassade tegelased

peaksid aktiivsemalt levitama liidu kirjastusel ilmunud raamatuid ja „Töö ja Tervise“ köidetud aastakäike, mille hinna leiavad kuu- lusest.

„Töö ja Tervise“ vanade aastakäikude

üksiknumbreid on saadetud haigekassadele hinnata levitamiseks. Haigekassade tegelased peaksid kõigiti kaasa aitama „Töö ja Tervise“ tutvustamiseks, levitamiseks ja tellimiste hankimiseks.

Haigekassade tegevusest.

Opositsioonitamine Tallinna Ühises Haigekassas. — Volinikkude koosolek juhatuse tegevusega rahul.

Tallinna Ühises Haigekassas ei taha lõppeda vägikaika vedamised, mida eriti teostavad teatud ringkonnad, kelle tegevus on mitmel korral volinikkude koosolekute poolt hukkamõistetud. Kui varematel aegadel keerles see võitlus teatud põhimõtetelikkude küsimuste ümber, siis sedapuhku on see „opositsioonitamine“ võtnud õige isearalise ala — kantselei asjaajamise puutuval küsimusel.

28. aprillil peeti sarnast küsimust lahendavat volinikkude erakorralist peakoosolekut, mida olid kokku kutsunud 60 haigekassa voliniku, instrueeritud selleks opositsioonimeeste poolt. Koosolekule oli ilmunud umbes 150 voliniku, kes huviga ootasid, mispärast see koosolek oli õieti kokku kutsutud.

Haigekassa juhatus oli saanud vastava seletuse volinikkudele, millest nähtub, et haigekassa juhatus oli otsustanud ümber korraldada tülitekitavat ja otstarbetut statistika-kaardi süsteemi. Pealegi läheb see süsteem maksma ligi 4000 krooni, kuigi tulu sellest on väike. Selle asemel on teostatud kontrolli kõvendamine. Muidugi tarviliikud statistilised andmed jäävad ikkagi haigekassa kantseleisse. Kuid kaardisüsteem oli siise seatud opositsioonimeeste võimuloleku ajal. Nüüd leidsid nad õige aja olevat, et praegust haigekassa juhatust lüüa ja enne volinikkude valimisi endile meeleolu teha ja kasutasid selle süsteemi kaotamise kavatsust selleks, et seletada, nagu ei hooliks praegune juhatus kassa heakäekäigu eest. Isendast ei olnud aga selle kaardisüsteemi kaitseks midagi kaaluvat ette tuua.

Kui nõuti koosolekul opositsioonimeestelt seletust, miks nad seda koosolekut tahtsid, siis

ei julgenud need midagi öelda enda kaitseks. Vastuoksa eitasid nad üldse oma osavõttu selle koosoleku kokkukutmises ja kinnitasid pealegi, et sellest asjast midagi ei teadvat.

Koosolek muutus selle seletuse järgi ärevaks ja lõpuks, kui tulid juhatuse ettepanekud hääletusele, siis kiideti rõhuga hääleteenamusega juhatuse tegevus heaks. Samuti peeti soovitatavaks, et süüdlased, kes selle koosoleku olid kokku kutsunud, peaksid koosoleku korraldamise kulu 150 krooni välja maksma haigekassale.

Statistika ümberkorraldamise kaudu hoiab kassa kokku tööjõu arvel 165 krooni. Seni on aga see statistika läinud maksma kaartide trükkimisel kr. 1.742,40, kaardikast 200 kr., tööjõud 2515 kr.; üldse kokku kr. 4.457,40.

Toim. täh.: Statistika ja selle ümberkorraldamise asjus on toimetusel oma seisukoht, mille ta avaldab ühes järgmises numbris.

A/s. Kreenbalti Sindi kirjukudumise käitis ühines Pärnu Ühishaigekassaga.

Käesoleva aasta alul a/s. Kreenbalt mõnesugustel põhjustel lahutas ühe osa omast Sindi tekstiilvabrikutest iseseisvaks käitiseks, nimega „A/s. Kreenbalti kirjukudumise vabrik“, mis iseenesest ei ole nüüdki muud, kui Sindi tekstiilvabrikute üks osakond. Sellest lahutamisest tekkis päevakorrale küsimus, missuguses haigekassas selle uue seadusliscelt täiesti iseseisva käitise töölisel haiguste vastu peaksid kindlustatud olema. 4. jsk. tööinspektor asus seisukohale, et Sindi haigekassa on asutatud ainult Sindi tekstiilvabriku tarvis ja selle alla teisi käitisi arvata ei saa, ning tegigi korralduse selle uue käitise Pärnu Ühishaigekassa alla arvamiseks. A/s. Kreenbalti Sindi vabrikute valdaja sellega aga ei leppinud, vaid esitas protesti tööinspektori

korralduse peale Kinnitusametile asja teisiti otsustamiseks. Sellele protestile oli ligi lisatud kirjukudumise osakonna tööliste suure enamuse allkirjad, millega need palusid ka endid Pärnu alt tagasi tuua Sindi, nüüd aga juba Ühishaigekassa alla, kuna Kinnitusametile oli esitatud Sindi tekstiilvabriku haigekassa põhikiri ühishaigekassaks muutmise otstarbel kinnitamiseks. Kinnitusametisse oli ilmunud sama vabriku direktor, kuna töölised asja vist ise nii tähtsaks ei pidanud, et oma esitajat oleksid saatnud. Sindi haigekassale maksetava juurdemaksu protsent on tervelt ½% madalam, kui seda Pärnu Ühishaigekassal.

Peale selle muidugi Pärnu Ühishaigekassa all olles vabrikul tuleb veel 2% ravikapitali kasuks ohverdada.

Kinnitusametis, protesti läbivaadates, ilmes Pärnust päritolevate kinnitusameti liikmete seletustest, et selle tööliste allkirjadega ei olla asi selles mõttes korras, et allkirjad olla rohkem hirmuga vabriku värvavate taha jäämise kartusel antud, kuna inimesed ise olla aga mitmed ja mitmed korrad käinud Pärnu Ühishaigekassa kantseleis palvega, et neid ikka jäetaks Pärnu alla. Sellest seisukohast väljaminees kinnitusamet tegigi otsuse: moodustada kolmeliikmeline komisjon, kus üks esitaja oleks Pärnu Ühishaigekassa, teine Sindi Ühishaigekassa ja kolmas tööinspeksiooni poolt, kes siis ühel kindlaksmääratud päeval korraldaksid a/s. Kreenbalti Sindi kirjukudumise käitises sealsetele töölistele kinise häletuse nende tõsise tahte teadasaamiseks. Vastavalt sellele otsusele toimuski häälletamine Sindis 10. apr. 1934. a., mis protokollile järele kujunesid järgmisteks: käitises 180 töötavast töölistest võtsid häälletamisest osa 142. Nende poolt äraantud 142 sedelist oli antud Sindi Ühishaigekassaga ühinemise poolt 57, ja Pärnu Ühishaigekassa poolt aga 85 häält. Seega siis enamuse Pärnu kasuks.

Kõrvaltvaatajale tundub vahest imelik, et miks töölised just Pärnu Ühishaigekassa kaudu haiguskindlustust soovivad, mitte aga Sindi Ühishaigekassa kaudu, milline ju kohapeal ja asjaajamiseks igati kättesaadavam. Asi on aga kohe selge, kui nimetada, et haigete arstimine on Pärnu Ühishaigekassal oma käes, kuna Sindis see vabriku käes on. Käesolevast nähtub, et tööliskond pooldab ühishaigekassasid, kelle käes ka ravimine on.

P. P.

Tartu Üldhaigekassa volinikkude korraline peakoosolek

pecti ära pühapäeval, 15. aprillil kell 10 homm. Tartu raekojas.

Peakooosolekule oli ilmunud 113 volinikust 99 volinikku.

1) Juhatusesimees A. Linnomägi märkis peakooosoleku avamisel, et haigekassa on juba 20 aastat töötanud. Peakooosoleku juhatajaiks valiti A. Koolmeister ja A. Linnomägi.

2) Kanti ette 4 kaebust juhatuses otsuste vastu, millised peakooosolek jättis tagajärjeta.

3) Volinikkudele kättesaadatud aruandest selgus, et haigekassa on aasta jooksul vaesenenud kr. 8.704,63 võrra. Aruande kohta võeti sõna rohkesti. Aruande kinnitas peakooosolek.

4) Liikmemaksu otsustati võtta 2% kassaliikme teenistustasust.

5) Toetusrahade normid määrati kindlaks endises ulatuses, millised on suurimad seadusega lubatud, selle kitsendusega, et haigusraha maksetakse kolmandast haigusepäevast alates.

6) Perekonnaliikmete ringi ulatus ja arstiabi normid kinnitati endisel kujul.

7) 1934. a. eelarve võeti vastu tasakaalus kr. 175.000 peal. Eelarve arutamise juures puudutati muuseum Haigekassade Liidu tegevust. Tehti ka ettepanek kassateenijate palkasid 20% võrra vähendada, milline ettepanek sai poolt 6 häält.

8) Arstiabi tarvitamise ja haigete kohta käivad määrused tekitasid pikemaid läbirääkimisi, kuna juhatus oli teinud mõningaid ettepanekuid kulude vähendamise sihis. Läbirääkimistel kanti ette, et „Estico“ kammivabrik, mis tööliste arvu poolest suurimaid, maksab kindlustusmaksu õige minimaalselt, mis tingitud väikestest palkadest. Kuid arstiabi tarvitatakse selles vabrikus 1½ korda nii palju, kui teistes käitistes keskmiselt. Juhatuses poolt tehtud ettepanekud võeti vastu, millistest olulisem see, et 1. maist alates rohte apteekidest arve peale välja ei anta. Iga arstimi saaja tasub arstimi kulu apteegile ja saab raha hiljem haigekassalt tagasi.

9) Juhatusesimees valiti A. Koolmeister, N. Stamberg, A. Linnomägi, E. Neumann, M. Toom, A. Assor ja J. Tammermann. Nendest kolm uut. Juhatusesimees asemikkuudeks valiti K. Tralla, J. Timmermann, Ed. Paide, M. Vassiljev, P. Hallap, A. Laane, E. Saar.

10) Revisjonikomisjon valiti tagasi endises koosseisus: G. Lind, S. Lepson, H. Rose. Revisjonikomisjoni liikmete asemikkuudeks valiti R. Puusepp, A. Kuusk ja R. Kruus.

11) Eesti Haigekassade Liidu tegevuse aruandega esines K. Lukk. — Haigekassade Liidu kongressi saadikuteks valiti kassaliikmete arvule, 5187 isikule vastavalt järgmised 6 volinikku: K. Lukk, A. Linnomägi, E. Neumann, A. Kuusk, N. Stamberg, E. Saar.

Koosolek, mis sõnavõtu poolt kohati õige elav oli, lõppes kell 6 õhtul. K. L.

Tartu Üldhaigekassa Uderna suvekoloonii

avati 1934. aasta hooajaks 28. mail. Koloonii on tegutsenud 1922. aastast alates. Koloonii juhatajaks valiti endine Tartu I sisekliiniku assistent dr. V. Kaulin. Kolooniisse võetakse vastu kosumist vajavaid haigekassade liikmeid ja perekonnaliikmeid. Lahtist tiisikut põdejad vastu ei võeta. Koloonii päevaraha ette kindlaks ei ole määratud. See selgub koloonii tegevuse lõpul ja määratakse kindlaks vastavalt tegelikkudele kuludele. 1933. aastal tuli teistel haigekassadel päevaraha maksta 155 senti päevas, milline norm väga tagasihoidlik, võrreldes teiste samasuguste raviasutiste päevarahaga.

1933. aastal viibis kolooniis 190 isikut 1014 päeva.

Koloonii asukoht on paranejaile väga soodne. Koloonii asub eemal suuremaist asulaist, kõrge männimetsa serval. Läheduses on Elva

jõgi, kus suplemise ja kalastamise võimalus. Koloniis on lugemislaud ja raamatukogu. Telefon: Elva nr. 71. Posti saab iga päev.

Koloniis erilisi kunstilisi ravivahendeid ei tarvitata. Pea-ravivahendeiks on hea toit, värsked männimetsa õhk ja päikesepaiste. 1933. a. on koloniis viibijad väga hästi kosunud, mida näitas peale koloniis viibijate meeleolu tõusu veel kehakaalu tuntav tõus. Kõigil koloniis viibijail on kehakaal tõusnud; mõnel isegi üle 6 kilogrammi, lühikese koloniis viibimise aja kestel.

Jääb soovida, et kõik haigekassad omi komunist vajavaid liikmeid saadaks Uderna suvekoloniisse, kus neil võimalik värskes maaõhus kosuda ja jõudu koguda edaspidiseks tegevuseks.

Koloniisse tuleb sõita Elva raudteejaama kaudu, kust Udernasse umbes 5 kilomeetrit. Voorimehi on Elvas alati saadaval. K. L.

Sindi Ühishaigekassa.

Sindi tekstiilvabrikute haigete kassa on muudetud Sindi Ühishaigekassaks.

Sotsiaalkindlustus.

Tallinna linnavalitsus haigekassa haigemaja vastu.

Tallinna Ühine Haigekassa omandas maja, et selles avada oma haigla, mille järgi on tungiv tarvidus. Seni on tulnud haigekassal paigutada oma haigeid, keda tuleb päeva kohta 60—100, linna- ja erahaiglatesse. Sageli on juhtunud, kus pole ei ühes ega teises ruumi. Ka tuleks ravimine oma haiglas odavam. Haigekassa, kelle sissetulekud piiratud ja väiksed, peab ju kokkuhoidlik olema. Seaduse ja põhikirja järgi on haigekassal oma haigla avamiseks täielik õigus. Ka sisult on haigla avamine mitte ärimeeste-arstide, vaid just sarnase tervishoidlisse korralduse, nagu see on haigekassa, otsekohene ülesanne ja õigus. Haigla on raviasutis, mitte aga äriiline ettevõte.

Haigekassa haigla avamiseks tahetakse aga takistusi teha ja on selleks kõik rattad liikuma pandud.

Delegatsioonid kulutavad ametasutiste uksi eesmärgiga: ärgu lubatagu Tallinna Ühisel Haigekassal oma haiglat avada, see on — võetagu haigekassalt ta seaduslik ja sisulikk õigus.

Nüüd on vastava otsuse teinud ka Tallinna linnavalitsus, kuigi ta keskhaigla pole alati suutnud kõiki haigeid vastu võtta ja linna rahva huvide seisukohalt haigekassa haigla avamine kõigiti soovitav on.

Üteldakse isegi, et kui seaduse järgi haigekassal õigus on oma haiglat avada, siis tuleb seadust muuta.

Haigekassadelt võeti alles hiljuti ärimeeste huvides ja survele — vabamüügi apteegi avamise õigus. Nüüd näib olevat järjekord ka teiste tervishoidliste ja raviasutiste käes.

Juba lähem aeg selgitab, kes võidab: kas õigus, seadus, otstarbekohasus, — see on haigekassa avab oma haigla, või — jälle need, kes kardavad konkurentsi ja on põhimõtteliselt haigekassade vastased.

Maavalitsuste ettevõtted jäävad haigekassa alla.

Maavalitsuste ümberkorraldamise puhul on

mõnel pool hakatud tõlgitsemata, nagu ei kuuluksid maavalitsuste ettevõtted enam haiguskindlustuse alla. Sarnane tõlgitsemine pole õige. Küsimust on kaalunud ka kinnitused, nii näiteks 3. jaosk. kinnitusamet 28. apr. 1934. a. Valga maavalitsuse teede- ja tehnikasakonna algatusel. Siin leidis aruandja-tööinspektor oieti, et „R. T.“ nr. 5 — 1934. a. art. 40 all avaldatud maakondade ajutise valitsemise seaduse järgi jäävad seniste maavalitsuste asemele edasi töötama ajutised maavalitsused ja maavolikogude õigused ja kohused lähevad üle ajutistele maavalitsustele, ning TTS § 258 ja 375 alusel maakonna- ja linnaomavalitsuste päralt olevad ettevõtted kuuluvad TTS kolmanda ja neljanda peatüki määruste alla, siis ka Valga maavalitsuse ettevõtted tulevad jätta TTS III ja IV peatüki määruste alla, kuni nad on riigistatud. Selle seisukohaga ühines ka kinnitusamet.

Käitisvanemad ja haiguskindlustus.

E. Töölisühingute Keskkliidu korraldusel oli 17. mai õhtul Tallinna töölisvanemate ja ametiühingute juhatuste ühine koosolek, kus kõneles E. H. Liidu sekretär L. Johanson haigekassade korraldusest, millele järgnesid clavad ja pikad läbirääkimised.

Koosolekul võeti ühel häälel vastu järgmine otsus:

Koosolek leiab, et haigekassade valitsemine kassaosaliste poolt praegusel kujul on küllalt otstarbekohane. Seda on tõendamud haigekassade senine areng ja tegevus. Haigekassade valitsemise ümberkorraldamiseks ei ole mingit tarvidust.

Ühtlasi leiab koosolek, et Tallinna ühise Haigekassa omahaigla asutamine on tarvilik tööliskonnale otstarbekohase ravi korraldamise mõttes. On täiesti põhjendamatu osa arstkonna ja Tallinna linnavalitsuse vastuseis haigekassa haigla avamisele, kuna selline vastuseisimine on tingitud konkurentsi kartusest senistele haiglatele, kusjuures ei ole arvestatud rahva tervishoiu nõuetega.

Koosolek peab tarvilikuks haiguskindlustuse laiendamist kõigi palgateenijate kohta.

SISU: 1) Rünnak haigekassadele — K. L. 2) Haigekassade õiguste valvel. 3) Eesti Haigekassade Liidu tegevus 1933. a. — K. Lukk. 4) Eesti Haigekassade Liidu XII kongress. 5) E. Haigekassade Liidu teateid. 6) Haigekassade tegevusest. 7) Sotsiaalkindlustus.

Tegev toimetaja L. Johanson, kaastoimetaja Aug. Gustavson.

Vastutav toimetaja: L. Johanson.

Väljaandja: Eesti Haigekassade Liit.

Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk. Tallinnas, V. Pärnu mnt. nr. 31.